

**TRANSCRIPT VAN COMMISSIE WATERKWANTITEIT EN WATERKWALITEIT VAN HET HOOGHEEMRAADSCHAP VAN
DELFLAND
d.d. 10 mei 2022**

01 Opening, vaststelling agenda

Mevrouw Zandstra: Van 10 mei. We hebben twee afmeldingen ontvangen van de heer Schouffoer en van de heer Middendorp. We hebben een inspreker in ons midden. Ons reglement schrijft voor dat hij het allereerste woord krijgt in deze vergadering. Ik geef u graag het woord. Gaat uw gang.

De heer Noordam: Goedenavond, ik ben Rinus Noordam. Ik ben een glastuinder en ik kom uit De Lier. Ik vind, de laatste tijd komt regelmatig voor dat mijnheer Middendorp van de Algemene Waterpartij maar een beetje in de krant roept van, jongens, de tuinders zijn de grote boosdoeners van de vervuiling van de Westlandse wateren. Dan roept hij maar van, jongens, ze moeten het dubbele gaan betalen. Er moeten meer handhavers aangesteld worden. Maar ik vind dat gewoon heel kort door de bocht. Ik vind, daar wordt ook nooit eens een keer van de andere kant op gereageerd. In mijn beleving is het zo dat de tuinbouw hele grote stappen gemaakt heeft. Maar de metingen, zogezegd, waar ze het iedere keer over hebben, hoe kan je meten als je in een periode geen regen hebt gehad ... De doorstroming is allemaal niet meetbaar. Je kan in mijn beleving nooit een goede meting doen dat je kan zeggen van, jongens, het water is beter geworden of het is slechter geworden. Kijk, het aantal stoffen die gevonden worden, daar bestaat geen twijfel over. Daar ben ik het helemaal mee eens. Dan moet niet mogen. Maar de metingen toen in de jaren ... Volgens mij eind jaren 80 is er een pijp uit Den Briel aangelegd. Ik weet niet of hij nog openstaat. Ik heb er weleens naar gevraagd, maar het Westland wordt zowat niet meer doorgespoeld. Alles sloten, de polderslootjes, daar loopt helemaal geen water doorheen. Dan meet je altijd een hoge concentratie. Als je dat dan gaat vergelijken met tien of twintig jaar geleden, toen er nog wel doorstroming was, dan heb je hele andere waardes. Je kan geen appels met peren vergelijken. Dan komt er weer zo'n koekenbakker die dat even in de krant ...

De voorzitter: Ik wil u toch even interrumpen, want ik vind het heel fijn dat u hier bent komen inspreken, maar laten we het wel houden op het agendapunt wat hier staat en het niet te persoonlijk maken, zeker niet op basis van mensen die hier niet aanwezig zijn vanavond.

De heer Noordam: Maar het zijn wel gewoon de feiten. De tuinders worden gewoon in het verdomhoekje gedrukt, terwijl er andere mensen zijn die ook het water vervuilen. Als je kijkt van in de winter, als ik al die stooiwagens over de weg zie rijden, dat strooizout komt ook allemaal in de sloot terecht. Als je dan medicijnen gebruikt, dat komt ook allemaal in het riool terecht. Kijk, daar hoor ik niemand over. Alleen de tuinders krijgen iedere keer de zwarte piet toegespeeld. Kijk, dat vind ik gewoon niet kunnen. Er is niemand die daar voor in de bres springt.

De voorzitter: Hartelijk dank voor uw inspraak. Er is de gelegenheid voor leden van deze commissie voor verhelderende vragen. Wil iemand daar gebruik van maken? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter, ik zou graag de inspreker willen vragen, u bent zelf glastuinder?

De heer Noordam: Ja.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Kunt u mij uitleggen wat u gedaan heeft aan investeringen en aan onderzoek om te zorgen dat in ieder geval vanuit uw bedrijf geen vervuiling meer optreedt en wat daar de resultaten van zijn? Misschien kunt u ook wat vertellen over de ervaringen die u heeft ... Ik weet niet of uw glastuinbouwbedrijf bezocht is door Delfland om te kijken of er lekkages zijn of andere dingen die niet kloppen. Dat u samen met Delfland heeft gekeken om daar verbetering in te brengen. Of u daar ervaring mee heeft. Twee dingen. Ik zou willen vragen, heeft u bezoek gehad van Delfland? Is uw kas doorgelicht? De tweede vraag is van, wat bespeurt u zelf voor vooruitgang? Wat heeft u geleerd? Hoe is bij u nu de kwaliteit van het water wat eventueel per ongeluk geloosd of in uw omgeving of ... Kunt u mij wat van uw ervaring vertellen?

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Noordam: Ik heb bezoek van Delfland gekregen ook. Al een paar keer zelfs. Dat was in de beleving van de ambtenaar allemaal oké, van de handhaver. Die vond dat oké. Want ik ben ... Ik heb vroeger altijd tomaten geteeld. Ik teel nu snijhortensia's. Dat heeft te maken met geen tot zeer weinig drain. Ik heb folie onder mijn gronddoeken gemonteerd, zodat ik geen doorspoeling heb naar de bodem. Ik probeer zoveel mogelijk groene middelen toe te passen en biologische bestrijding. Ik heb een groot bassin liggen. Meer kan ik niet doen.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter, mag ik nog een vraag ...

De voorzitter: U mag nog een korte, verhelderende vraag stellen.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ik begrijp dat u betoogt dat u zich in ieder geval niet verantwoordelijk voelt voor vervuiling die gemeten wordt, zo die gemeten wordt in uw omgeving. Ik begrijp ook uit uw betoog dat u vindt dat het niet kan dat de hele glastuinbouw de zwarte piet toegespeeld krijgt, omdat er geen vorderingen zijn in de waterkwaliteit of op het moment geen vorderingen meer gemeten worden in de waterkwaliteit van uw gebied.

De voorzitter: Kunt u daar ook een vraag van maken?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, of u zich daar verantwoordelijk voor voelt? Ik begrijp dat u zich daar niet verantwoordelijk voor voelt.

De heer Noordam: Ik heb mezelf al aardig ingespannen. Kijk, ik ben geen vervuiler. Kijk, het is heel simpel. Er zijn ... Je kan aan de hand van de MPS gewoon ... Dan heb ik bijna alle tuinders in het Westland. Dan kan je zien van, jongens, wie gebruikt de meeste middelen? Dan is het toch ... Volgens mij is dat een fluitje van een cent om de grootste risicogroep in kaart te brengen. Kijk, daar kan je een slag maken nog misschien. Maar volgens mij heeft iedereen het al aardig op orde. Maar er zijn altijd mensen ... Er zijn ook diverse huurtuintjes in het Westland met buitenlandse huurders. Die nemen de regels niet zo nauw. Die krijgen geen bezoek van de handhaving, want dan worden ze gelijk bedreigd. Kijk daar eens naar, zou ik zeggen. Maar het gros van de tuinders heeft het gewoon goed op orde.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel voor uw inspraak. Ik moet wel even iets rechtzetten, want u haalt een van onze ... Een van de VV-leden aan. Maar binnen de VV zijn er veel verschillende meningen en met name vanuit het CDA, maar ook vanuit andere partijen, wordt er op een heel andere manier richting de tuinders gekeken dan

degene die u nu aanhaalt. Wij bezoeken ook, tenminste als fractie, regelmatig tuinders. We willen ook wel graag bij u langskomen. Maar wat ik daar altijd eigenlijk zie, is dat er ontzettend veel technologie en nieuwe kennis bij tuinders zit, met name ook om het water wat in de kassen zit weer opnieuw te gebruiken, recirculatie. Heel veel ...

De voorzitter: Mijnheer Jansen, mag ik u vragen om een korte, verhelderende vraag te stellen?

De heer Jansen: Ja, ik heb een vraag. Maar vraag aan u is, ziet u bepaalde technieken die u nu gebruikt of die de mensen in uw omgeving gebruiken, waar Delfland ook gebruik van zou kunnen maken?

De heer Noordam: Ik snap de vraag niet helemaal. U hebt het over nieuwe technieken. Kijk, we zijn ... Als je de vakbladen allemaal gelezen hebt, als ik zie hoeveel apparaten de laatste jaren toegelaten zijn, wat kunnen we nog meer?

De heer Jansen: U hebt het net ... U had het net over slechte waterkwaliteit in de sloten. Dat is natuurlijk een zorg die wij ook hebben. Ik wil heel graag die ... We willen heel graag met elkaar die waterkwaliteit verbeteren. Hoe zou daar de tuinbouw, want ik pleit altijd ervoor dat inderdaad we het samen met de sector moeten doen ... Maar hoe zou de sector daarin kunnen helpen?

De voorzitter: Dank u wel voor uw vraag. Wilt u dat de volgende keer via de voorzitter doen alstublieft? Geef ik het woord aan mijnheer Noordam.

De heer Noordam: Ik vind dat heel moeilijk. Ik heb in mijn betoog al gezegd van, meer doorspoelen. Waarom wordt er niet meer doorgespoeld? Ik denk dat we dan hele andere cijfers krijgen. Dan kunnen we wel zien dat de tuinders een slag gemaakt hebben. Want nu lijkt het gewoon, wat ik in de pers lees, dat de tuinders niks gedaan hebben en dat het water slechter geworden is. Ik trek die metingen in twijfel. Het klopt gewoon niet. Het is niet te meten. Tien jaar werden de sloten doorgespoeld en nu zowat niet meer. Kom daar eens mee met cijfers. Kijk, dan kan je zeggen van, jongens, zus en zo. Nu kan je dat gewoon niet zeggen. We zeggen alleen met zijn allen van, jongens, het water is slechter geworden. Het zegt me niks.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Jansen: Mag ik nog een hele korte ...

De voorzitter: Nee, u heeft uw beurt gehad. Het woord is aan de heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Dank u, voorzitter. Ik wilde graag de vraag stellen, er wordt hier aangehaald van meer doorspoelen. U zit in een gebied waar vervuiling is. In hoeverre zijn er nog andere opties die Delfland toe zou kunnen passen om jullie waterkwaliteit te verbeteren?

De heer Noordam: Ik zou daar niet een, twee, drie een antwoord op kunnen geven van ... Kijk, de pest is ook gewoon van, als het regent, alle bassins staan dan leeg. Kijk, dan gaan die als eerste vol. Dan komt er geen schoon water in het gebied. Kijk, als je dan ... Wanneer meet je? Het is nu ook alweer zes, zeven weken droog. Kijk, ga je meten na een regenbui of ga je meten voor de regenbui, als het twee maanden droog geweest is? Ik heb mijn twijfels over de cijfers.

De voorzitter: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Ik sta aan? Dank u wel, voorzitter. Ik zou de heer van De Lier eerst ... Ik ben even je naam kwijt.

De heer Noordam: Noordam.

Mevrouw Wijbenga: Noordam, willen bedanken voor het feit dat hij inspreekt. Aan de andere kant heb ik wel een vraag aan hem. Dat is, wat vindt u belangrijker? Dat we ook een goede waterkwaliteit hebben voor het leven in de sloot, om het maar zo te zeggen? Dat dat misschien dertig jaar geleden al is afgesproken dat het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, toen noemden we het nog bestrijdingsmiddelen, verminderd zouden worden? Vindt u het ook ... Ik stel een aantal vragen. Vindt u het ook belangrijker om de feiten uit de krant te halen naar aanleiding van een interview met een van onze collega's of heeft u ook heel goed de waterkwaliteitsrapportage van Delfland gezien, zowel van 2020 als 2021? Het zijn een heleboel vragen. Als laatste wil ik aan u vragen van, hoe voelt u zich als de goeden onder de kwaden lijden? Is dat ook iets waar de sector zelf wat aan kan doen?

De voorzitter: Mijnheer Noordam.

De heer Noordam: De cijfers over 2020 en '21 heb ik niet voor handen. Ik zou ook niet weten waar ik die zou kunnen krijgen. Kijk, dan zou het al heel wat makkelijker praten. Ik ga alleen af op wat ik in de pers hoor en wat wij allemaal doen.

De voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Zijn er nog andere leden die een verhelderende, korte vraag willen stellen? Mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen: Dank u wel, voorzitter. Ik zou graag aan de heer Noordam willen vragen ... Want wat u aangeeft, is dat de goeden lijden onder de kwaden. Dat is ook wat LTO Glaskracht aangeeft. Nou is wat de ABP roept van, er moet meer gecontroleerd worden. Dat moet betaald worden. Iemand moet dat betalen. Rücksichtslos. Dat is ook gewoon de eerste politieke klap, een heffing eroverheen. Maar wij willen ook heel graag met de andere partijen, met LTO Glaskracht, maar ook gewoon met u kijken van, hoe halen we die mensen ... Want u riep zelf ... Sorry. U zei zelf net bijvoorbeeld van buitenlandse ondernemers die nemen het niet zo nauw. Sommigen worden niet gepakt. Er zijn of er komen geen handhavers langs. Bij sommige teelten kun je veel meer risico verwachten. We zijn eigenlijk ook meer op zoek ... Want het is, vind ik, ook niet handig om de hele sector over één kam te scheren. Ik ben eigenlijk gewoon op zoek. Ik weet niet of u dat kan beantwoorden of dat dit ook gewoon een vraag wordt aan de andere partijleden, maar ook aan LTO Glaskracht, hoe zorgen we dat we precies die tuinders eruit halen die wel denken van, joh, het zal me allemaal wat, zodat u daar geen last van krijgt. Ik bedoel, als u het goed doet, dan moet u daar ook geen last van krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Noordam.

De heer Noordam: Ik denk dat 95 procent het gewoon op orde heeft. En die 5 procent, dat hoeft je geen 10 handhavers voor aan te nemen. Ik denk, de handhavers die er zijn, die zijn slim genoeg, maar ik weet alleen niet of ze de goede input hebben van, jongens, dat zijn risicobedrijven. Ik denk dat die cijfers gewoon bij MPS ... Daar kan je precies zien welke teelten de risicogroepen zijn. Van, jongens, die gebruiken de meeste bestrijdingsmiddelen of glasbeschermingsmiddelen. Kijk, dan weet je zo of er ... Maar glasbeschermingsmiddelen zijn tegenwoordig zo duur, daar ga je niet mee rondhozen. Dat is gewoon veel te duur. Kijk, dat is niet eventjes van, jongens ... Vroeger dan ging alles door de regenleiding en dan ging het door

het afdrijfventiel en liep het zo de sloot in. Dat is niet meer zo. De spuitapparatuur is allemaal zo geavanceerd en dat wordt iedere drie jaar gekeurd. Kijk, er zijn echt wel stappen gezet. Ik vind het ook frustrerend dat die cijfers gewoon ... Dat die niet beter geworden zijn. Kijk, maar wat ik daarnet al zei over die metingen hoe dat tot stand komt, daar zou ik weleens meer over willen weten, want ik denk dat het niet klopt.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Hagen, wilt u uw microfoon uitzetten?

Mevrouw Van Hagen: Ja.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, voorzitter. Dank, mijnheer Noordam. Dapper en stoer dat u hier bent. Is er iets ... Ik ben eigenlijk benieuwd, heeft u als tuinder goed genoeg beeld van of stoffen lekken uit uw kas zonder dat u dat misschien weet? De vervolgvraag is dan, kunnen wij als Delfland u en andere tuinders helpen met het op tijd doorhebben als er iets misgaat?

De voorzitter: Mijnheer Noordam.

De heer Noordam: Lekken in de kas, zou dat zoveel invloed hebben? Als je ziet hoe er vroeger ... Toen we nog methylden vroeger. Dat ging echt ... Wordt gewoon acht uur doorgespoeld en alles ging de sloot in. Waar doorgespoeld werd, daar was ook vaak Temic gestrooid en dat soort middelen. Kijk, nu praten we over zulke dingetjes. Zit daar de winst? Kijk, alle tuinders zitten ... Volgens mij zit iedereen op het riool op het moment. Dat was tien jaar geleden ook nog niet zo. Kijk, het water wordt niet beter. Ik snap er niks van. Ik denk dat er gewoon eens een goede analyse moet komen over de manier van meten. Kijk, dan kan je conclusies trekken. Ik vind het heel moeilijk om daar een goed oordeel over te geven.

De voorzitter: Ik wil u hartelijk bedanken voor uw inspraak. We zijn altijd blij dat mensen de moeite nemen om met ons het gesprek aan te gaan, want dat komt echt niet elke keer voor. Hartelijk dank voor uw komst. Ik roep alle leden op om het vooral te benutten ook bij de bespreking van de uitvoeringsstrategie waterkwaliteit in overig water, waarvoor de inspraak was. Dan zou ik u willen verzoeken om weer op de tribune plaats te nemen, zodat wij met de vergadering verder kunnen gaan. Dan kunnen wij verder met de agenda. Het eerste punt op de agenda is het vaststellen van de agenda. Zijn er leden van de commissie die een punt hebben om toe te voegen aan de agenda? Dat is niet het geval. Dan is de agenda vastgesteld.

02 Toezeggingenlijst commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit (bijlage: audiotranscript)

De voorzitter: Dan gaan we kijken naar de toezeggingenlijst. Zijn er leden van de commissie die daar op- of aanmerkingen bij hebben? Zijn er nog op- of aanmerkingen van de kant van het college? Ook niet. Dan is die bij deze vastgesteld. Dan hebben we nog het audiotranscript. Zijn daar nog op- of aanmerkingen bij? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, er zijn twee slips of the tong bij mijn inspraak. Ik heb gezegd, kennelijk, ex-Deltacommissaris Peter Glas. Dat woord ex is op een vreemde manier daar terechtgekomen, misschien zo uit mijn mond gerold. Ik heb drie gemeenten aangegeven in ons gebied van Delfland met heel veel verharding. Daar staat in plaats van wat bedoelde, gemeente Westland staat er de gemeente Delfland, geloof ik. Ik kan het even zo gauw niet vinden. Ik zou graag die twee correcties even willen melden.

De voorzitter: Dank. Goed dat u het heeft opgemerkt. We zullen dit meenemen in het verslag. Zijn er andere opmerkingen? De secretaris.

De heer Paalvast: Voorzitter, ik heb nog een fout van mevrouw Wijbenga gekregen. Gaat om niet een heel grote fout, maar we zullen hem wel rechtzetten.

De voorzitter: Wordt deze ook meegenomen. Dan hebben we dit punt van de agenda ook afgesloten.

03 Mededelingen

De voorzitter: Dan komen we bij de mededelingen. Dan is het misschien nog leuk om even stil te staan bij het feit dat een van onze leden onlangs een Koninklijke onderscheiding heeft gekregen. Van harte gefeliciteerd mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Er zijn twee leden in de VV die een ridderorde hebben ontvangen. Ik deel deze vreugde graag met mijn collega hier in het waterschap, Jan van den Berg.

De voorzitter: Dat is zeker zo ook het geval. Hopelijk staan ze daar in een andere commissie bij stil. Een mededeling van onze secretaris.

De heer Paalvast: Op de tafel vindt u het boekje van het Waterbeheerprogramma 2022-2027. Dat is in de vorige ronde besproken en ook in de VV op 10 maart vastgesteld. Het bestaat, het WBP 6, uit een boekje en een website. Het boekje is nu beschikbaar. Op elke plaats ligt er één, maar er zijn er meer dan voldoende. De gedachte is ook dat als u denkt, dit is handig voor wie dan ook om kennis van te nemen, dan kunt u bij mij extra exemplaren krijgen. Voor op de pagina staat ook duidelijk het adres van de website.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Ik heb de commissie eerder toegezegd om wat vaker u op de hoogte te houden van het loodvrije vissen. In dat kader wil ik graag aan u meegeven dat we twee weken terug in Den Haag een tweede pilot vrij .. Of een loodvrij visgebied hebben geopend, samen met de lokale hengelsportvereniging. Wat ik eerder zei, dat er echt beweging zit bij de hengelsportverenigingen, dat uit zich. Op dit moment loopt ook de actie waarbij lood ingeleverd kan worden voor een loodvrij alternatief.

De voorzitter: Zijn er andere leden die een mededeling hebben voor deze vergadering? Nee?

04.B Besprekstukken

De voorzitter: Dan gaan we door met de besprekstukken.

04.B.01 Visie recreatief medegebruik Delfland (oordeelsvormend)

De voorzitter: We beginnen met de Visie recreatief medegebruik Delfland. Mijnheer Belt, wilt u daar nog een toelichting op geven?

De heer Belt: Graag, voorzitter. Voor u ligt de Visie recreatief medegebruik. Een voortvloeisel uit ons bestuursakkoord, waarin we hebben gezegd dat we recreatief medegebruik willen bevorderen. Het is de eerste keer dat Delfland dit beleid heeft opgesteld. Dat is niet alleen vanwege de ambitie die in het

bestuursakkoord is neergezet, maar ook vanuit een noodzaak. Want op veel vlakken missen we ook echt beleid richting een juiste belegging in de organisatie. Denk aan schaatsen, varen, maar ook op bebording. Dat is onwenselijk. Vandaar dat dit beleid is ontwikkeld. In de visie die voorligt, wordt de rol van Delfland en andere partijen geschetst. Soms is dat wettelijk verankerd, zoals bij zwemwater en bij nautisch beheer. Soms is dat niet bepaald en zit het veel meer op het faciliteren, het meewerken met initiatieven van anderen. Wij kiezen in ieder geval voor dit beleid voor samenwerking, het meewerken met die initiatieven en ieder ook vooral zijn rol laten pakken, iedereen die betrokken is bij deze dossiers. Met name natuurlijk ook provincie en gemeenten die dat recreatiebeleid ook formuleren. Wat u erin terugvindt, is vooral ook balans. Recreatief medegebruik kan, mits het onze waterstaatkundige belangen en ook de natuur niet schaadt. Dat is wat u ook erin terugvindt. Dan even het proces. We hebben reeds twee keer eerder in deze commissie over dit onderwerp gesproken. We hebben in de eerdere commissie een presentatie gehad welke kant we dachten op te gaan. Daar heeft u input kunnen leveren. Een commissie daarna, in het najaar, is het stuk eigenlijk voor inspraak hier geweest. Toen is het stuk nog, op basis van uw opmerkingen, wat aangepast. Dat is in het college voor inspraak vastgesteld. Daarna heeft er inspraak plaatsgevonden. Heeft u het verslag van gevonden. Dit is eigenlijk daarna de slag die we erop gemaakt hebben. Ik hoop dat u zich daarin kunt herkennen nog steeds en dat u net als onze voltallige college hier positief tegenover kunt staan, zodat we de uitvoering ter harte kunnen nemen. Dat is mijn inleiding. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Dank u wel, voorzitter. Het is een heel goed geschreven stuk en het is heel prettig dat Delfland zich zo achter dat recreatief medegebruik van alle mogelijkheden die er zijn stelt. Maar soms zijn er tegengestelde belangen. Het probleem is dat er geen gebiedsbreed inzicht is in de draagkracht van het watersysteem voor gemotoriseerd varen. Van de zienswijzen zijn er twee die heel duidelijk daarop ingaan. Dat is ook wel logisch, want de Westlandse Zoom en een particulier zijn erg gebaat als bij de locaties die ze gaan inrichten en die aan het water aanwezig zijn, dat die mensen verzekerd zijn dat ze daar een steiger kunnen maken en ook een bootje kunnen aanleggen. De vierde zienswijze, daarin staat zelfs dat diegene geen huis koopt als je niet van tevoren heel duidelijk weet dat daar een toestemming voor gemotoriseerd varen aan verbonden is. Delfland heeft al gezegd, we gaan een projectgroep maken en daar gaan we dat allemaal in bespreken. Maar die mensen daar hebben natuurlijk ... Die ontwikkelaars hebben natuurlijk geweldige haast, want ze worden gehandicapt met het verkopen van die woningen als zij daar niet zekerheid over hebben. Ik wilde namens onze fractie toch heel duidelijk de vraag stellen om daar toch heel veel spoed bij te betrachten, zodat degenen die daar komen te wonen weten waar ze aan toe zijn. Dat was mijn opmerking hier over het geheel. Maar ik denk dat dat toch wel een punt is waar heel veel aandacht aan moet worden besteed. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Zij was eerst volgens mij.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Een visie vanuit Delfland op recreatief medegebruik vinden wij van belang. Het is echt goed, in onze ogen, dat die visie er ligt. Wat Water Natuurlijk betreft is aan de orde het beleven, het benutten, maar ook het beschermen van onze groenblauwe dooradering van stad en land. Tijdens de informele Verenigde Vergadering, onze hoogheemraad had het er al over, hebben wij dit onderwerp ook oriënterend besproken en hebben wij als Water Natuurlijk al aangegeven wat we belangrijk

vinden, dat mensen op en langs het water kunnen recreëren en daarmee ook kunnen genieten van het water. Maar we gaven ook aan dat de natuur door de recreatie niet geschaad zou mogen worden. Recreatie kan namelijk door de massaliteit en in kwetsbare gebieden ook negatieve effecten met zich meebrengen. In de notitie is een voorbeeld gegeven van een investering van Delfland in maatregelen om de negatieve effecten op de aangelegde water natuurlijk te mitigeren. Als er geen visie zou liggen, dan hebben we zeker te maken met negatieve en onbeheersbare effecten. Het is goed dat die visie er ligt. Er zijn plekken namelijk waarbij je liever niet wilt dat er veel mensen gaan recreëren, maar er zijn plekken waar het kan en waar het mogelijk zelfs meer kan, maar ook die plekken waar je het liever niet wilt hebben. Water Natuurlijk is blij met de draagkrachtanalyse om hiernaar te kijken. Het versterken van het vaarrecreatieve netwerk is op zich een heel mooi doel van het samenwerkingsverband in het gezamenlijk programma Waterrecreatie van provincie, gemeenten en waterschappen. Maar juist met zo'n sterke wens om recreatief medegebruik in goede banen te leiden, is deze visie in onze ogen heel belangrijk. In de praktijk, we zien dat ook, mijn buurman had het er al over, duidelijk bij de inspraakreactie is er de wens om meer te kunnen varen. Dit kan hier en daar echt strijdig zijn met andere belangen van het waterschap, in het bijzonder met de natuur. Daarom zien wij graag uit naar de uitvoeringsagenda om te zien hoe de afwegingen straks gaan plaatsvinden als er botsende belangen gaan ontstaan. In ieder geval zouden wij graag aandacht willen vragen van een soort van natuurtoets in deze visie. Voorzitter, we pleiten er ook voor om de onderwerpen recreatief medegebruik en overig water, het volgende punt op de agenda overigens, ook wat integraal te gaan beschouwen vanuit deze organisatie. Immers, zoals eerder gezegd is, kan de waterkwaliteit negatief beïnvloed worden door recreatie. Concluderend, wij zijn blij met deze visie. We zien uit naar de uitvoeringsagenda. Zullen daarbij ook voortdurend het belang van het behoud en het beschermen van natuur en natuurdoelen in het oog houden. We refereren ook hierbij aan de Wet Natuurbescherming, die overigens als aanvullingswet vorig jaar is overgegaan naar de Omgevingswet. Maar voorzitter, als laatste wil ik heel graag nog even citeren uit een belangrijk advies van de Raad voor Leefomgeving en Infrastructuur. Dat advies heet, Natuurinclusief Nederland. Ik citeer. "Wat wij voor ons zien is een Natuurinclusief Nederland, met natuur overal en voor iedereen. Een Nederland met gezonde natuurgebieden, met bijzondere soorten dieren en planten en bijzondere landschappen. Een Nederland dat ook buiten de wettelijk beschermde natuurgebieden, in agrarische gebieden, in dorpen en steden royaal is voorzien van groen en water en waar dieren en planten, die er thuishoren, ook voorkomen. Een Nederland waar iedere Nederlander in de eigen straat en buurt volop natuurervaringen opdoet en zich fysiek en mentaal gezond voelt. Een Nederland waarin het natuurbeleid een integraal onderdeel vormt van ander beleid, zodat het natuurbelang nadrukkelijk meeweegt in economische en politieke besluiten." Dat was onze bijdrage, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we hebben dit thema eerder uitgebreid besproken. We hebben ook als VV de gelegenheid gehad om punten aan te dragen. De VVD-fractie heeft daar de vorige commissievergaderingen ook aandacht aan besteed en ook allerlei thema's hier onder de aandacht gebracht. We zijn dan ook blij dat er nu eigenlijk een Visie recreatief medegebruik op tafel ligt dat we gaan vaststellen met elkaar. Wat ons betreft is dit niet een eindpunt. Het is eigenlijk een startpunt. Want we hebben nu alles met elkaar besproken. We gaan het nu op papier zetten. Met elkaar vastleggen. Maar dit is wat ons betreft een startmoment om dat de komende tijd ook echt waar te maken wat we hier op papier hebben staan. Als het gaat om de waterkwaliteit, wat wat ons betreft voorop staat. Op welke manier we recreatief medegebruik als een zorgplicht zullen hebben. Hoe je zorgt dat je duidelijk communiceert in de praktijk. Dat je ook die aandacht voor die handhaving en die veiligheid regelt in de praktijk. Zo ook meerdere zaken, maar ook die samenwerking en afstemming met stakeholders. We hebben als voorbereiding voor deze vergadering wat

technische vragen gesteld. Daarin hebben we begrepen dat het college in ieder geval verantwoording over de implementatie van de visie gaat afleggen binnen de commissie P&C-cyclus. Dat is prima. Alleen, ik weet ook dat wij voor dat participatieniveau het raadplegen deden wij belanghebbenden. We zijn heel erg benieuwd hoe eigenlijk de belanghebbenden de komende tijd, die voorafgaand hieraan geïnterviewd zijn ... Hoe zij de komende periode meegenomen worden tijdens de implementatie. We begrijpen wel hoe wij worden meegenomen, maar hoe worden de belanghebbenden in het veld hierin meegenomen? Kortom, voorzitter, Delfland krijgt wat ons betreft een vastgesteld beleid voor recreatief medegebruik. Voor ons is dit een startpunt waar we gewoon met zijn allen zo dadelijk verantwoordelijk voor zijn en willen volgen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen: Dank u wel, voorzitter. Ik wil me eigenlijk aansluiten bij de vorige sprekers. Wij missen ook ... We zijn blij met dat er een visie gemaakt is, maar we zijn gewoon benieuwd naar wat de vervolgstappen zijn, omdat er altijd zal zijn dat de een zegt, het moet gister klaar, want ik wil mijn boot neerleggen en de ander zegt, maar er moet ook aan natuurbelang en waterbelang gedacht worden. Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Mijn fractie is blij met deze visie. Het is al gesproken. We hebben dit met elkaar doorgesproken. We delen hem met elkaar. Dat is goed om te hebben, want we zitten in een ongelofelijk druk gebied met allerlei functies die elkaar nogal eens in de weg zitten. Dan is het goed dat we gezamenlijk afspreken over hoe we ermee omgaan met het recreatief medegebruik. Prima stuk. Onze fractie kan zich hierin vinden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Anker.

De heer Anker: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel voor de Visie recreatief medegebruik. Het is al genoemd, we hebben het eerder besproken in een commissie. We hebben daar inbreng kunnen leveren. We vinden recreatie een belangrijk thema. Het moet mogelijk zijn om te kunnen vissen, varen, zwemmen, wandelen, schaatsen, indien dat van toepassing is. Verder noemt u ook in de visie biodiversiteit en de bescherming van de natuur. Wij vinden dat ook belangrijk. Dan afstemming doorvaarthoogten van bruggen. Het provinciaal beleid biedt volgens onze fractie onvoldoende basis voor evenwichtig beleid. De rol van de gemeenten is volgens ons niet voldoende geborgd. Het hoogheemraadschap moet meer direct inspelen op verruiming van openbaar vaarwater, in samenspraak met provincie en de Vereniging Regio Water. Nu is het wat onduidelijk op welke wijze de bereikbaarheid is geborgd. De paden, vaarwegen en doorvaarthoogten van bruggen, aanleg- en vissteigers, overstapplaatsen, kanovaart enzovoort, kunnen volgens onze fractie beter uitgewerkt worden op kaartmateriaal. Verder pleiten wij voor een verdere ontwikkeling van de wandelpaden en fietspaden. Ook bijvoorbeeld langs waterlopen en waterkeringen. Verder vragen wij ook aandacht voor het stimuleren van natuur en cultuurhistorische elementen. Ook educatie kan als onderdeel van recreatief medegebruik worden ingezet. Samen met de regio kan het recreatief medegebruik beter en breder worden uitgebouwd. Onze fractie vindt de nota nog wat te behoudend. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Teerink.

De heer Teerink: Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats is de PvdA-fractie heel erg blij met de visie die er nu ligt, maar ongehinderd door enige eerdere vergaderingen heb ik toch wat kritische puntjes. Wij denken dat deze visie heel belangrijk is voor zowel onze democratische legitimatie als maatschappelijke legitimatie. Dat

brengt mij eigenlijk bij het eerste puntje, duurzaamheid. In het voorstel staat eigenlijk dat duurzaamheid niet van toepassing is. Wij denken dat eigenlijk de verbreding ook met recreatief medegebruik ... Dat dat heel belangrijk is voor de toekomst van de rol van ons waterschap. Een beetje aansluitend daarbij, wij zijn verheugd dat we bijvoorbeeld in het lijstje van recreatief medegebruik parkeren niet terugvinden. Maar er mist wel een soort van rangschikking van, waar kijken we als eerste naar? Wij zouden het heel fijn vinden als duurzame vormen van recreatief medegebruik toch wat voorrang zou krijgen, want motorvoertuigen gaan nou eenmaal niet zo heel goed samen met zwemmen. Het zal geen verrassing zijn dat wij eigenlijk van mening zijn dat je in alle wateren van Delfland zou moeten kunnen zwemmen. Onterecht, volgens ons, dat duurzaamheid niet van toepassing is. Misschien dat daar nog over nagedacht kan worden. Het tweede punt is eigenlijk de relatie met onze Watervisie. Daar hebben wij als fractie wel kritische woorden over gehad. Maar het lijkt ons goed dat ook onze visie op recreatief medegebruik daar een plek in krijgt. We hebben wel gezien ook in het stuk dat daar plannen zijn om het in ieder geval in het Waterbeheerprogramma op te nemen. Maar ook in de visie verdient dat, wat ons betreft, een plek. Dat maakt ook dat je integraal naar het onderwerp kan kijken en dat het ook op de tafel komt in de gesprekken met de andere belanghebbenden. Dat brengt me eigenlijk bij het derde en laatste punt. Eigenlijk zijn we het ook wel eens met de heer Anker, dat er best wel iets meer ambitie nog in zou mogen. Er wordt nu eigenlijk alleen gesproken over het faciliteren. Maar wat ons betreft zou het ook mogen gaan over het realiseren. Dan denk ik niet gelijk dat we fietspaden aan moeten gaan leggen of allerlei voorzieningen, maar we zouden daar wel een bijdrage aan kunnen leveren. We zouden kunnen beginnen om voor onze eigen projecten, op het moment dat we aan het werk zijn ergens, ook het recreatief medegebruik in het programma van eisen op te brengen van, goh, wat zouden we hier kunnen doen om werk met werk te maken, om tegen beperkte meerkosten misschien helemaal niet ... Een goed ontwerp hoeft niet meer te kosten dan een slecht ontwerp. Toch de maatschappelijke waarde van onze projecten kunnen vergroten. Een beetje daar aan gerelateerd, we maakten ons ook een beetje zorgen over de uitnodigendheid van het stuk. Er staan heel veel mitsen en maren in en we willen het wel faciliteren, maar alleen onder al die voorwaarden. Wij vroegen ons af of initiatiefnemers daar niet door zouden weerhouden worden om plannen in te dienen en gesprekken aan te vragen. Supergoed dat daar ook mensen voor zijn voorzien. Wij konden ons goed voorstellen van, laten we ook een afspraak maken over het monitoren van, wat voor initiatieven zijn er naar ons toegekomen en wat voor meerwaarde heeft dat gehad? Dat zijn eigenlijk onze toevoegingen op dit moment. Ik hoop dat daar nog ... Dat dat ook een beetje aan het denken zet.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Het CDA is blij met deze visie, die we inderdaad al eerder hebben besproken. Maar een paar punten zal ik benadrukken. Wat we toen hebben gezegd en wat er nog steeds is, dat is de recreatie ... Deze visie is zeker dat hij er ligt. Recreatie is belangrijk, maar is niet, zoals u ook al eerder heeft aangegeven, een hoofdtaak van Delfland. Ik heb eigenlijk drie punten die ik nog even wil noemen. Enerzijds, dat gaat over het visrecht. Er staat in het stuk dat het visrecht afloopt ... Of de huur, dat die afloopt eind 2022 en dat hij mogelijk verlengd wordt. Ik vroeg me af wat daar nu de visie op is en welke criteria? Want ik begreep dan, goed, dat met inderdaad de visvereniging ... Dat daar afspraken over gemaakt worden, over lood onder andere. Maar ik vroeg me even af of u daar nog wat meer over kunt vertellen, wat voor u van belang is om dat te verlengen? Het tweede punt, daar heeft de heer Van der Ree het ook al over gehad. Dat is eigenlijk de zienswijze op Monster Noord, waar een projectontwikkelaar inderdaad dingen heeft beloofd ten aanzien van de vaarvoorzieningen en het aanleggen bij huizen, terwijl die vaart helemaal niet gevaren kan worden. Die is daar niet voor bedoeld. Ik vroeg me even af ... Want ik begreep nu dat een collegelid van Delfland nu in de projectgroep zitting heeft. Worden wij dan ook niet medeverantwoordelijk met de oplossingsrichting die daar nu gezocht wordt? Want ik neem aan dat die projectontwikkelaar anders een groot

probleem heeft. Op zich is Delfland niet tegen verdieping van die vaart of tegen het aanleggen ervan aan meer voorzieningen, als dat op kosten van die projectontwikkelaar of de nieuwe bewoners gebeurt. Maar we moeten wel even rekening houden dat ... Daar zit ook dan onderhoud bij. Daar maak ik me wel zorgen over, dat we eigenlijk dan ... Ik vind niet dat Delfland dan ook verantwoordelijk moet zijn voor het onderhoud in de komende jaren. Het laatste punt, dat gaat inderdaad over de recreatievaart in het algemeen. We zien eigenlijk een toename van recreatievaart in het hele gebied. Daarmee ook een toename van overlast en bijvoorbeeld ook van gezonken schepen her en der. Nu hebben wij in het verleden ... Was er een registratieplicht voor vaartuigen. Dat hebben we afgeschaft, omdat we eigenlijk dat te veel moeite vonden. Maar ik vroeg me af, moeten we niet op een gegeven ogenblik dat nu gaan heroverwegen en dat we dat misschien toch weer moeten gaan invoeren dan wel kostendekkend ... Want het was toen redelijk prijzig. Ook kijkend naar anderen. Naar bijvoorbeeld gemeenten, zoals de gemeente Delft, die ook al zoiets heeft. Waarbij het in Delft in ieder geval heel goed werkt. Mijn vraag is eigenlijk, hoe kijkt u daar tegenaan? Moeten we dat niet nog wat meer reguleren om inderdaad overlast die steeds groter wordt tegen te gaan? Dat waren mijn punten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Dank je wel, voorzitter. Eigenlijk zijn de meeste punten al aangehaald door mijn collega's. Ik vraag alleen nog even aandacht voor het feit dat recreatief watergebruik ook recreatieve vervuiling en recreatieve schades met zich meebrengen. Ik zou graag zien dat dit in dit stuk nog opgenomen wordt, om te kijken wie daar uiteindelijk verantwoording voor heeft, dat dat niet automatisch bij Delfland komt te liggen en dat wij daarvoor weer op zoek moeten naar geld om dat weer recht te breien.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is als laatste het woord aan mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. De meeste dingen zijn inderdaad al gezegd. Mijn fractie kan ook meegaan in deze Visie recreatief medegebruik. Wij vinden het fijn dat er zo'n grote nadruk wordt gelegd op dat recreatief medegebruik niet ten koste mag gaan van natuur, van waterkwaliteit. Dat vinden wij goed. Maar wat wij toch wel zien, is dat er toch een paar, zoals het al eerder genoemd werd, tegengestelde belangen in het stuk staan. Daar maken wij ons wel een beetje zorgen om. Ik heb een aantal dingen die ik wil aanstippen. Ik wilde het toch heel eventjes hebben over blauwalg. Want dat wordt aangehaald. We gaan natuurlijk zorgen dat er ... We gaan zorgen met de gebiedspartners dat we blauwalg tegengaan, maar we zien ook bijvoorbeeld dat de gemeente Delft in een zienswijze heeft ingediend dat ze meer willen samenwerken, terwijl ... Ik vind dat moeilijk, want als we bijvoorbeeld kijken naar de Delftse Hout, waar we altijd blauwalg terug in zien ... Wat je daar ook direct ziet, is dat daar gewoon heel weinig wordt gedaan om de recreatieve vervuiling, zoals mijn collega het zo mooi verwoordde, tegen te gaan. Er zijn nauwelijks vuilnisbakken te bekennen. Er zijn nauwelijks toiletten te bekennen. Dat komt dan uiteindelijk allemaal op ons bordje terecht, terwijl de mensen die willen daar gewoon heen. De mensen willen graag in dat gebied zijn. Terecht. Het wordt steeds warmer. Steden worden steeds warmer. Ik ben eigenlijk alleen maar blij dat ze dan liever verkoeling zoeken in de Delftse Hout dan dat ze een airco aanschaffen. Maar dat terzijde. Hoe zit dat? Wie gaat er de leiding in nemen? Dat vraag ik mij af. Verder zag ik een heel interessante zinsnede, namelijk dat de vissers, dat de hengelsport, dat die een bijdrage levert aan de waterkwaliteit. Dat vond ik bijzonder. Ik vroeg me af wat dat precies inhoudt. Is dat het niet gebruiken van lood? Want dat lijkt me eigenlijk vrij gangbaar. Is het misschien dat ze vissen in het water zetten en ze daarna weer uithalen? Ik vraag me af hoe dat precies werkt. Als laatste, het is al een paar keer genoemd, maar het vergroten van het aantal vaarmogelijkheden. Ik heb niet het idee eigenlijk dat Delfland het heel graag wil. Ik krijg vooral de indruk dat het iets is wat andere partijen graag willen en dat wij ons daar maar naar moeten schrikken. Terwijl, wat ook in het stuk al wordt gezegd, het kan

schadelijk zijn voor de ecologische toestand van het water. Het kan vervuiling met zich meebrengen. Het brengt drukte op het water met zich mee. Mijn vraag is dan eigenlijk, moeten we dit dan wel willen? Moeten we dit willen, omdat een aannemer het heeft beloofd aan mensen die een huis gaan kopen? Dat ze het huis alleen zullen kopen als er een steiger voor de deur ligt. Dat vind ik een moeilijke kwestie. Dat snapt u hopelijk. Ik probeer ook een huis te kopen. Ik ben eigenlijk al blij als er een extra slaapkamer in zit. Die steiger mogen ze houden hoor. Goed, dat zijn eigenlijk mijn puntjes. Het recreatief medegebruik kan en mag niet ten koste gaan van de waterkwaliteit. Ik zou blij zijn als wij dat als harde voorwaarde stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Allereerst dank aan alle leden voor de positieve inbreng. Ik zal op volgorde van de inbreng uw vragen beantwoorden. De heer Van der Ree, u legt inderdaad de nadruk op dat de draagkrachtanalyse voor het water gemaakt moet worden voor varen. Dat klopt. Dat is een hele belangrijke. Dat is wat we op dit moment nog niet in beeld hebben, maar wat eigenlijk direct na het vaststellen van deze visie ter hand wordt genomen. U gaat ook in op de situaties van de sprekers, die een aantal andere leden ook benoemen. Onder andere in Monster Noord. U roept op tot spoed op duidelijkheid. Daar heeft de heer Jansen ... Die is daar al een beetje op ingegaan. Op dit moment hebben wij bij ... In de organisatie is het georganiseerd dat wij hier aan tafel zitten. Ook als college zijn we hierbij betrokken. De organisatie staat hiervoor klaar. Wat wel zo is, dat is de nuance inderdaad die ... Of een hele belangrijke nuance die de heer Jansen gaf is, er is hier inderdaad sprake geweest van een ontwikkelaar die huizen verkoopt met de belofte dat het vaarwater is, wat op dit moment geen vaarwater is. U kunt daar zelf een invulling aan geven. Daar is een ontwikkelaar en een verkoper en een koper-situatie geweest, waar wij niet direct natuurlijk een invulling aan hoeven te geven, maar wat wel een situatie is in het gebied. We hebben als college gezegd, we willen hier in meedraaien in deze situatie om te kijken hoe het op te lossen is. Maar wat wel zo is, is dat, wat in het hele stuk staat, onze waterstaatkundige eisen en de natuur zijn hier leidend. Als uit onze analyse blijkt dat dat simpelweg niet mogelijk is, dan is het ook niet mogelijk. Als hieruit voortkomt dat je bijvoorbeeld het watersysteem gaat aanpassen, dan liggen die kosten uiteraard bij de ontwikkelaar. Tenzij wij daar ook weer kansen in zien om het gebied ook weer robuuster te maken met bergingen, met wellicht ecologische oevers. Zo zitten we erin. We zitten er strak in, maar we zoeken ook naar kansen. Dan ga ik door naar de vraag van mevrouw Wijbenga. Een duidelijk pleidooi. Geen schade moet er voor de natuur zijn. Onze waterstaatkundige taken bij recreatie, dat hebben wij ook in dit stuk neergezet, dat is gewoon van belang en dat zegt natuurlijk ook de Flora en Faunawet. Het draait allemaal om balans. U zegt, ik kijk graag uit naar een natuurtoets. In de initiatieven die nu gaande zijn, zitten wij ook echt boven op die natuur. Bij de vragen die beantwoord zijn voor de VVD geven we ook aan dat bijvoorbeeld het betreden van de duinen, daar is samen met Stichting Duinbehoud ... Wordt er echt gekeken of die natuur daar niet onderscheidt. Anders kan het zelfs tot een situatie leiden waarin je dat weer terugdraait. Datzelfde is gedaan bij het openstellen van de Strijp en Rijnwatering, Rijnwatering, watering, doet er even niet toe. Daar hebben we ook ... Heel nauwgezet is er de afgelopen drie, vier jaar naar gekeken van, wat zijn die effecten van varen buiten het groeiseizoen op die natuur een kan dat systeem dat aan? Hier hebben we eigenlijk al de basis gelegd voor die draagkrachtanalyse. We verwachten dat we daar ook verder heel goed mee door kunnen pakken. Beschouw het integraal met de waterkwaliteit. Dat is absoluut noodzakelijk, want we kunnen het niet hebben dat ... We moeten juist vaart maken met die waterkwaliteit. We kunnen niet een negatieve impuls hierop hebben. Verder een mooi pleidooi voor Natuurinclusief Nederland. Daar hebben wij het eigenlijk nog niet over gehad, maar ik ben toevallig daar bij die ontwikkeling van die agenda nauw betrokken geweest om de waterbranche juist in die agenda te krijgen. Die agenda wordt in juni gepresenteerd. Juli, volgens mij. Dan ga ik naar mevrouw Örgü, de VVD. Geen eindpunt, maar een standpunt. Absoluut. Wij geven in de visie aan dat er echt een aantal zaken

moeten gebeuren. Daar is deze visie het startpunt voor. Daar zullen ook bij de kadernota een aantal zaken voor terugkomen. Wij willen hier gelijk een vliegende start mee maken. We willen u daarin betrekken. Inderdaad, via de P&C-cyclus zullen we daar de verantwoording over geven. Uw specifieke vraag is, hoe worden belanghebbenden verder meegenomen? Kijk, eigenlijk in al die vervolgstappen, met name bij die draagkrachtanalyse, dat doen we met de gemeente. Ook bijvoorbeeld bij zo'n situatie als Monster Noord, daar zitten we met de gebiedspartijen. Dat geldt natuurlijk ook voor het zwemwaterdossier. Dat doen we met de partijen in het gebied. De gemeenten, de ondernemers, de provincie Zuid-Holland. Eigenlijk op al die onderdelen betrekken we die directe belanghebbenden en ook medeverantwoordelijken. Dat mag u van ons verwachten dat we daar ook zo over terugkoppelen. Mevrouw Van Hagen en eigenlijk ook mevrouw Van der Burg die gaven aan, tevreden zijn met dit stuk. Zich kunnen aansluiten bij de vorige vragenstellers. Dan de heer Anker. U geeft ook aan, recreatie, een belangrijk thema. U geeft ook aan dat u de rol van de gemeenten wat onderbedeeld ziet. Dat brengt mij ertoe om het toch ook even scherp te maken. Kijk, het recreatiebeleid in Nederland zit in feite voornamelijk bij de gemeenten en de provincies. Zij zijn de hoofdverantwoordelijken om wandelpadenstructuren te ontwikkelen, fietspadenstructuren. Eigenlijk zitten zij veel meer in the lead. Daarom hebben wij het ook over recreatief medegebruik. Hoe kunnen wij met al onze assets en projecten eigenlijk bijdragen aan dat beleid wat andere overheden en ook private initiatiefnemers neerzetten? Daarnaast is het zo dat wij natuurlijk zelf, dat staat in de visie, op een aantal punten weldegelijk aan de lat staan. Bijvoorbeeld rondom zwemwater of het nautisch beheer. Maar in eerste instantie gemeenten in the lead voor het brede recreatiebeleid. Ook van belang dat zij ons dan betrekken daarin en dan ook kansen pakken. U geeft ook aan, belangrijk om de betrokkenheid van de provincie te hebben en de Vereniging Regio Water. De Vereniging Regio Water, daar hebben wij eigenlijk vorig jaar, hoe zeg je dat, ons deelnemerschap geïntensiveerd. Daar zitten we steviger aan tafel. Daar proberen we ook weer kansen met de vereniging op te pakken. De provincie Zuid-Holland is op dit moment bezig met ook het formuleren van een recreatiebeleid voor heel de provincie. Daar zitten wij ook ... Bij al die visies zitten we zowel ambtelijk als bestuurlijk aan tafel. Dat is een goede ontwikkeling. Ik heb daar ook een pleidooi gehouden om daar de provincie te bewegen zwemwater hoog op de agenda te zetten, omdat u ook eerder de wens heeft geuit dat de provincie daar ook een belangrijke rol pakt. Dan de heer Teerink van de PvdA. Ook u bent heel erg blij. U gaat in ook op doorvaarthoogten. In eerste instantie ligt het beleid voor ... Of nee, dan hou ik hem ... Dan zal het toch nog bij de vorige spreker. In ieder geval, dan pak ik die nu op. Doorvaarthoogten zit ook in eerste instantie bij de gemeenten. Voor zover dat in ons beleid moet landen, zal dan ook in ons vaarbeleid gaan komen. Dan ga ik alsnog naar de linkerzijde hier. U geeft ook aan, duurzaamheid zou ik eigenlijk toch wel wat meer hier in terug willen zien, ook omdat die paragraaf dan wat onderbedeeld is. Dat klopt. Bij het hele recreatiedossier speelt duurzaamheid natuurlijk een rol, zowel bij het beleid van gemeenten, hoe ga je om met elektrische fietsen en dergelijke, maar juist ook op dat vaarbeleid. Dat is een ontwikkeling. Ik sluit niet uit dat wij eventueel in de toekomst bijvoorbeeld elektrisch varen gaan bevoordelen voor gemotoriseerd varen. Dat zou er zomaar in kunnen komen, hoewel het natuurlijk ook juist gaat over ... Kijk, of het een elektrische boot is of een gemotoriseerde boot, het maakt allebei werveling en zorgt allebei voor effecten bijvoorbeeld op natuurvriendelijke oevers. Maar het zou kunnen dat we daar afscheid ingaan maken vanwege andere doelen. U geeft ook aan, het mag ook wel wat meer gaan over realiseren.

De voorzitter: Mijnheer Jansen heeft een vraag.

De heer Jansen: Ik heb goed naar u geluisterd en u zei, het zou kunnen. Kunt u dat nog even wat ... Bent u dat van plan of ...

De heer Belt: Heel kort. Wij zijn bezig met dat vaarbeleid te onderzoeken. Als er uit de analyse komt dat elektrisch varen bijvoorbeeld veel minder effect heeft op bepaalde waterstaatkundige elementen, dan zou ik het niet vreemd vinden dat je dat gaat bevoordelen. Maar nogmaals, Wij zijn niet de enige partij die zich hiermee bemoeit natuurlijk. Maar het zou bijvoorbeeld ... Laten we niet op de muziek vooruitlopen, maar het wordt bekeken. Dan gaf u ook aan, het mag ook wel wat gaan mee over realiseren. Kijk, bij zwemwater pakken we die rol. Die rol is ons ook toebedeeld. Bij bijvoorbeeld een onderwerp als bebording zullen we dat doen. Bij andere onderwerpen zeggen we van, die andere overheden en initiatiefnemers zijn in eerste instantie in the lead en daar stellen we ons zoveel mogelijk toe open om daar in mee te gaan. Wij gaan niet zelf het initiatief nemen om nu een wandelpad of een fietspad te realiseren, ook omdat wij vaak hele kleine stukjes percelen hebben. Maar wij liften mee op die grotere plannen. Daar mag u van verwachten dat we daarin opschakelen. Dan ook een belangrijke, waar ik het zeker ook mee eens ben van, probeer juist in projecten in het programma van eisen dit beleid ook echt mee te nemen. Dat is ook echt de bedoeling dat we het explicieter in de werkprocessen gaan benoemen en dat we werk met werk maken om gewoon de kansen voor dit dossier te pakken. Dan een beetje het taalgebruik, wat u zegt, het is zeker niet de bedoeling om mensen te weerhouden om initiatieven te nemen. Dat is een aandachtspunt voor de communicatie die wij bij dit beleid hebben. Ik denk niet dat iedereen direct dit beleid erbij gaat pakken. Maar in onze communicatie, het uitnodigen van initiatieven, speelt dat van belang. Even kijken, dan de heer Jansen over visrechten. Wij staan inderdaad nu voor het zesjaarlijks verlengen van de visrechten. Dat vindt op dit moment plaats. We hebben eerder gesproken met elkaar over de Green Deal Loodvrije Visserij. Die bestaande afspraken willen we daar zoveel mogelijk in opnemen. Die gesprekken vinden op dit moment met de hengelsportverenigingen plaats. Even kijken, Monster Noord heb ik net al op ingegaan. Wij zitten daar echt ook, nogmaals, om de waterstaatkundige belangen te behartigen en ook wel met de blik om eventueel kansen te pakken. Dan de registratieplicht. Daar hebben we eerder in deze commissie over gesproken. Dat is in het stuk beland. Het staat nu in de visie dat we naar die registratieplicht gaan kijken. Nog niet dat we het zeker gaan doen, maar dat wij met gemeenten dat gesprek aangaan om te kijken of dit nuttig is. Het haakje zit er zeker in.

De heer Jansen: Ik wil graag even iets zeggen. Een vraag over Monster Noord.

De voorzitter: Mijnheer Jansen, gaat uw gang.

De heer Jansen: Ik had ook nog even een vraag gesteld over het onderhoud. Wie dan daar verantwoordelijk voor is? Is het zo dat op het moment dat wij het inderdaad vanuit Delfland nuttig vinden om het inderdaad ... Of dat het een positieve bijdrage levert, dat we dan ook het onderhoud gaan doen? Of is dat nog helemaal niet duidelijk? Wat gaat er gebeuren als we dat niet vinden?

De heer Belt: Dit is natuurlijk een belangrijk onderdeel in de gesprekken die we daarmee voeren. Maar ik kan daar nu niet te veel op vooruitlopen. Ik denk dat het goed is dat u de opmerking maakt en dat we dit als aandachtspunt meenemen. Kijk, nogmaals, de strekking hoe wij daar aan tafel zitten, we hebben dit dinsdag in het college besproken, is echt waterstaatkundige belangen behartigen. Als daar veranderingen in de structuur moeten plaatsvinden, dan komen daar kosten bij kijken die in eerste instantie bij die ontwikkelaar of een gemeente liggen. Dank voor het aandachtspunt. De heer Van Heijningen heeft een opmerking gemaakt over recreatieve vervuiling. Recreatie neemt toe. Vervuiling is helaas ook toegenomen, zagen we in corona. Dat is een aandachtspunt. In eerste instantie ligt die rol voor de meeste plekken in ons gebied bij gemeenten. Daar spreken we ze ook aan. De situatie waar mevrouw Onderdelinden over sprak in de Delftse Hout is bekend. Ik heb daar ook de prullenbakken over zien lopen. Ik heb dat toen ook bij de wethouder van Delft aangegeven. Dit is van belang. Dit zijn de zaken die de gemeente op orde moet hebben. De toiletten, het afvalbeleid, het

hondenbeleid. Daar hebben we vaak genoeg over gesproken en daar spreek ik die partijen ook op aan. Dat zal ik ook bij een nieuw college in Delft blijven doen. Even kijken. Mevrouw Onderdelinden vroeg ook, hoe zit dat met vissers die een bijdrage leveren aan de waterkwaliteit? Er is heel veel samenwerking tussen Delfland en individuele en georganiseerde vissers. Of het is op ons jaarlijkse snoekenproject, noem ik het maar even ... Wij hebben een aantal snoekenpaaiplaatsen, daar worden door hengelsporters paarijpe snoeken, zo noemen we dat, gevangen. Die worden in een paaigebiedje gezet. Zo komen er meer snoeken in het gebied. Daar zijn we echt afhankelijk van hengelsporters. Ook de monitoring van bijvoorbeeld paling, glasaal in de Scheveningse haven, zijn we echt afhankelijk van vrijwilligers. Ontzettend belangrijk. Ook bij een project, bijvoorbeeld het vogelgebied Het Kraaiennest, waarin we het peil verlaagd hebben voor de weidevogels. Hebben de vissers ons echt geholpen om die plas leeg te vissen en die vissen elders uit te zetten. Het is een hele intensieve samenwerking. Dat is eigenlijk wat we bedoelen met de bijdrage die zij leveren aan eigenlijk de waterkwaliteit. Daar ben ik persoonlijk heel blij mee. Dan kom ik bij de laatste opmerking. Het vergroten van de vaarmogelijkheden. Hoe ik er naar kijk, is het iets wat ons gebeurt. Het wordt drukker in het gebied. Mensen hebben er behoefte aan, het gebeurt. Voor ons is het watersysteem en de natuur leidend, maar we willen ook recreatie, omdat dat ook waterbewustzijn geeft, faciliteren. We proberen hier gewoon de optimale balans in te vinden. Dat ziet u in het Waterkwaliteitprogramma, maar ook hier. Dat was mijn reactie op uw vragen. Ik hoop dat ik ze allemaal zo langsgesgaan ben. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er vragen die zijn blijven liggen van de zijde van de commissie? De heer Teerink.

De heer Teerink: Dank aan de heer Belt voor de beantwoording. Ik heb nog twee antwoorden eigenlijk gemist. Dat is in de eerste plaats op mijn suggestie dat ook duidelijk zou moeten worden hoe deze visie past in onze Watervisie en ook in verhouding staat tot alle andere ambities die daarin verwoord staan. Volgens is het goed om daar nog aandacht aan te besteden. De andere die ik nog gemist heb, is mijn suggestie om ook iets af te spreken over de monitoring van initiatieven waar we al dan niet medewerking aan hebben kunnen verlenen of dingen die we zelf hebben kunnen realiseren.

De voorzitter: Zijn er andere vragen blijven liggen? Dan is het woord aan de heer Belt.

De heer Belt: Dank. De monitoring. Ik heb eerder tegen mevrouw Örgü gezegd dat wij via de P&C-producten aangeven hoe dit recreatief beleid zich ontwikkelt. Ik ben er niet direct voorstander van om nu allemaal bij te gaan houden wat voor initiatieven te hebben, want dat is weer een extra belasting voor de organisatie. Maar ik kan me voorstellen dat wij bijvoorbeeld echt even de grotere en bijzondere initiatieven in die rapportage terugbrengen. Ik bedoel ... Of dat ik daar hier een mededeling over doe. Dat zou ik willen toezeggen. Voor de Watervisie, ik weet dat we daar de afspraak hebben gemaakt om daar tweejaarlijks een revisie te doen. Ik stel voor dat we daar ook even kijken of het dan legitiem is dat we in die Watervisie ook dit recreatiebeleid op een of andere manier verwerken. Maar het is niet zo dat als medewerkers nu om tafel zitten ze bijvoorbeeld dit onderwerp laten liggen. Het wordt sowieso ook benoemd bij de onderwerpen die we met de gemeenten gaan bespreken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan zijn we hiermee aan het einde van de eerste termijn. Is er behoefte aan een tweede termijn vanuit de commissie? Dat is niet het geval. Dan is de vraag of we dit stuk als hamerstuk kunnen agenderen in de volgende VV? Is dat het geval? Ja? Oké. Dan sluiten we hiermee dit punt af. Dan is ons advies om dit als hamerstuk te agenderen op de volgende VV. Dan stel ik voor dat we de vergadering vijf minuten schorsen voordat we doorgaan naar het volgende punt.

04.B.02 Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit in overig water (oordeelsvormend)

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. De vergadering is geopend. Ik verzoek iedereen zijn plaats weer in te nemen en alleen het woord te voeren als u het woord heeft gekregen. We gaan door met het punt Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit in overig water op de agenda. Wie van de leden mag ik daarvoor het woord geven? Een klein intro, natuurlijk. Mijnheer Belt.

De heer Belt: Dank u. Overal schoon, gezond en levend water. Dat is waar we bij Delfland voor staan en dat is ook de essentie vanuit de Kaderrichtlijn Water. Wij hebben eerder in het WBP en de voorgangers daarvan en met de provincie afgesproken om te werken aan verbetering van het overig water. Dit is het water buiten de KRW-lichamen. Het water bij u en bij mij om de hoek, de slootjes in het boerenland, in de stad. Dat is zo'n tachtig procent van al het water. Delfland en partners nemen reeds in heel veel delen van dit water maatregelen, maar er ligt geen overkoepelende strategie. Die achten wij wel nodig, om hier gericht en doelmatig en vooral ook efficiënt mee aan de slag te gaan. Begin dit jaar heeft de provincie namelijk doelen vastgesteld voor dit overig water. Daar moeten we invulling aan geven. Dat is een inspanningsverplichting. Met deze uitvoeringsstrategie die voorligt geeft Delfland aan die doelen samen met partners te bereiken. Dat is ook wat we vooral in dit stuk naar voren hebben gebracht. Iedereen moet aan de bak voor water. Dat geldt bij uitstek hier voor dit overig water. Ik geef het graag in bespreking. Ik hoop dat u hier ook positief tegenover staat.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Stelt u zich voor dat u met iemand op een dijkje staat en zegt, kijk, aan de ene kant van de dijk moet het water voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water en aan de andere kant van de dijk niet, want dat hebben we overig water genoemd. Deze kant is voor ongeveer twintig procent van het water van Delfland en als zodanig aangewezen als KRW-lichaam. De andere kant is ongeveer tachtig procent en dat is niet aangewezen. Dit allemaal in de wetenschap dat alles met alles samenhangt en al helemaal geldt dat voor water. We vallen onder één stroomgebied, we zijn één waterschap, juist vanwege die samenhang. Hoe kan dat, zou je eigenlijk zeggen. Tsja, dat is ergens eind 2000 zo door het Rijk bepaald. Vraag niet waarom. Ik weet het ook niet. Maar we zitten er nu wel mee. De bedoeling van de Europese regelgeving was om de Kaderrichtlijn Water voor al het water te laten gelden. Waarom dat in Nederland niet gebeurd is indertijd voor het ministerie van V&W, VROM en LNV begin deze eeuw is onduidelijk. Of dat een pragmatische implementatie is geweest, ik wil het nog weleens een keertje uit gaan zoeken, maar we zitten er nu wel mee. Het gevolg is wel dat we voor die twintig procent KRW-lichamen aan de chemische en ecologische Europese normen moeten voldoen en dat al in 2027. We weten allemaal dat dat een hele moeilijke klus is. Resultaatverplichting. Dat voor die andere tachtig procent, de hoogheemraad zei het al, we met de provincie hebben afgesproken dat het gaat om een inspanningsverplichting en dat we hopen dat daar ook in ieder geval voor een aantal normen KRW-richtlijnen uitgangspunt zullen zijn. Voorzitter, het zal duidelijk zijn dat wij van Water Natuurlijk het vanzelfsprekend goed vinden dat deze nota er is. Het is het begin van het rechte trekken van de eerdergenoemde merkwaaardige situatie. Daarbij is de waterkwaliteit van het ene water van invloed uiteraard op het andere water. Wel zouden we graag zien dat de ambitie voor het behalen van de ecologische doelen wat naar voren wordt gehaald. 2034 is voor ons wel erg ver weg. We weten dat het moeilijk is om de Kaderrichtlijnen Water voor 2027 te halen, maar laten we het in ieder geval proberen gelijk op te laten gaan en zo snel als mogelijk. Dan is er wel een aardige klus voor Delfland, want we moeten ook vooral gemeenten en grondbezitters en/of particulieren aanjagen, want daar moet het ook plaatsvinden. We vinden het dan ook noodzakelijk dat er in de komende tijd een adequate inzet van menskracht en middelen beschikbaar wordt

gesteld. Er is echt, wat ons betreft, een sense of urgency. Het is tenslotte een onderdeel van de kerntaken van het waterschap, waterveiligheid, waterkwantiteit en waterveiligheid. Het hangt allemaal, nogmaals, met elkaar samen. Voorzitter, het zal duidelijk zijn dat Water Natuurlijk dit een mooie eerste stap vindt. Alle wateren in ons gebied doen ertoe. In veel beleidsnota's van Delfland staat namelijk dat we als ambitie hebben, dat zal ongetwijfeld ook in deze weer staan, dat we gaan voor schoon, gezond en levend water. Het wordt tijd dat we met elkaar dit verder gaan concretiseren. Niet alleen voor de grote waterbak, die toevallig onderdeel is van een KRW-lichaam, maar ook voor de slootjes, want juist daar is de biodiversiteit ook van groot belang. Voorzitter, dat was onze bijdrage.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Delfland is verantwoordelijk en heeft de kerntaak om 20 procent, waar we verantwoordelijk voor zijn, om de waterkwaliteit daar gewoon goed in beeld te hebben en te zorgen dat het er is. In dit stuk hebben we het eigenlijk over 80 procent. Ik wist niet dat trouwens het verschil dit was. Is goed om te lezen en te weten. Maar dat 80 procent wordt dan overig water genoemd. Als ik dit stuk zo lees, is het voor de VVD-fractie eigenlijk niet helemaal duidelijk wat de bedoeling is. Want wij gaan 2,2 miljoen investeren om iets aan de 80 procent overig water te doen. Maar het is niet duidelijk wat het precies is. Er wordt aangegeven dat we een inspanningsverplichting hebben. Wat is het dan precies? Wat is dat dan, als je dat in verhouding neemt met het bedrag wat je tot 2026 hier alvast geormerkt hebt. Verbetering van die waterkwaliteit aan de ene kant en aan de andere kant, als je dan naar dat investeringsbedrag kijkt, dat is voor ons ... Hoe rijm je dit met elkaar? Zijn de ambities die je in gedachten hebt ... Kun je die dan waarmaken? Kortom, dit is ... Wat ons betreft, overig water dat is ook echt letterlijk overig water, want Delfland heeft de taak om die 20 procent gewoon goed te regelen. Natuurlijk is het belangrijk dat dat ook gebeurt en daar heb je een inspanningsverplichting voor. Maar voorzitter, hoe gaan we dat doen? Op welke manier is dit haalbaar? Kan het college hier ook aangeven van hoe ze dit stapsgewijs willen doen? Kortom, hoe gaan we dit eigenlijk allemaal doen en wat is hier precies de bedoeling van? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wie van de leden? Mijnheer Anker.

De heer Anker: Voorzitter, dank u wel. Dank u wel voor de Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit in overig water. U geeft een overzicht van strategische uitgangspunten en bouwstenen voor de aanpak, voor de verbetering van de waterkwaliteit. U geeft aan dat er uitsluitend een inspanningsverplichting is voor de verbetering van de waterkwaliteit in overig water. In het hoofdstukje risico's en beheersmaatregelen denken wij dat het beter is om een stukje toe te voegen over de mogelijkheden dat de KRW-normen ook voor overig water geldt, de Europese KRW-normen voor overig water. Wij worstelen daar een beetje mee, want wat zijn precies de normen voor overig water? We weten van, de Europese Commissie houdt vast aan KRW-deadline en dat de normen daar strikt voor gelden. Er wordt gezegd, ook door de Europese Commissie, dat de Nederlandse maatregelen effectief zijn. Er wordt vooruitgang geboekt. Maar het tempo van die vooruitgang is zodanig, dat nog veel moet worden bereikt in de cyclus tot en met 2027. Met name voor de wateren binnen glastuinbouwgebieden. Wij willen daar aandacht voor vragen. Het laatste wat ik nog even wil noemen, dat is dat het misschien raadzaam is om te overwegen om de overige wateren niet op te nemen in het stroomgebiedbeheersplan. Dat was het. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen: Dank u wel, voorzitter. Allereerst willen wij een compliment geven voor het stuk en voor de aandacht die ervoor is, want overig water was in het verleden vaak een black box die onder

verantwoordelijkheid van de gemeentes lag. We vinden het heel positief dat we naar de emissies gaan kijken en dat we samen gaan werken aan maatregelen. Onze eerste vraag is ook wel een beetje naar voren gekomen al bij Water Natuurlijk. De wateren zijn met elkaar verbonden. Wij moeten onze doelen voor onze eigen wateren in 2027 halen. Dan is 2034 voor overig water rijkelijk laat. We zouden hem misschien nog iets strakker zetten, dat je als ambitie moet hebben om dat ook in 2027 te halen, omdat water is een voorbeeld van communicerende vaten. De andere vraag gaat over, hoe houden wij de gemeentes en andere partijen aan deze inspanningsverplichting? Want op het moment is dat heel vrijblijvend. De inspanningsverplichting komt vanuit de provincies. Gaat de provincie dan ook uiteindelijk de gemeentes strak houden dat ze de waterkwaliteit van overig water verbeteren? Daarnaast hebben wij in de paragraaf 3.1 gezien dat per gemeente gekeken gaat worden naar welke emissies naar het water gaan en daarna hoe die gereduceerd kunnen worden. Je komt dan een beetje ... Wil ik inhaken op de spreker. Wij zien als AWP ook dat er andere bronnen zijn die emissies naar het water geven. Ik zou graag, al is het maar even een eerste opsomming van, een aantal bronnen hebben waar naar gekeken ... Opsomming van een aantal sectoren hebben waar naar gekeken gaat worden. De laatste vraag gaat over, er is nu een inschatting gegeven van het totaalbudget. Ook wij missen wat meer specifieke uitwerking van, wat betekent dat dan per bouwstenen en hoe gaan we dat handen en voeten geven? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Overig water, dat is al gezegd, zijn met de KRW-wateren communicerende vaten. Het is heel goed om de overige wateren ook te bekijken op kwaliteit, want dat heeft alles te maken met strakjes onze KRW-doelstelling halen. Ik ben het met mevrouw Örgü eens dat het wel tamelijk abstract is zoals het hier in staat, maar uiteindelijk zitten we hier ook in de oordeelsvormende bijeenkomst. Met elkaar gaan we het, denk ik, wat concretiseren. Ik wil daar wel een paar opmerkingen bij maken. Punt 1, vind ik het een ontzettend ... Voor mij een geruststellend gevoel dat we dit doen met de andere waterschappen in de provincie, Rijnland, Schieland, Krimpenerwaard, Hollandse Delta, neem ik aan en het teentje van Rivierenland, begrijp ik net. Daar zijn afspraken over gemaakt. Dan denk ik ook dat als het strakjes over de kosten gaat, dat daar ook afspraken over gemaakt zijn. Want uiteindelijk zijn die overige wateren ... Wij hebben dan de inspanningsverplichting. Maar die zijn in beheer bij de terreinbeheerder, particulier, de gemeente. Ik zou eigenlijk wat concreet willen horen van, wat gaan ... Hoe gaan we ... Gaan we, gaat u het aanpakken? We hebben een gemeentelijk waterplan. Ik neem aan dat het in de gemeentelijke waterplannen besproken wordt, geïmplementeerd wordt wat de mogelijkheden gaan worden. Eigenlijk wil ik, om het concreet te maken, me er zelf een beeld bij vormen. Dan refereer ik aan het stuk Groenzoom wat wij hebben tussen Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland. Dat was een onderdeel van de groenblauwe slinger. Dat is ingericht en dat heet nu de Groenzoom. Dat is destijds voor honderd miljoen verworven en ingericht. Ik geloof dat het 2015 was, is het met een bedrag voor het beheer aan de beide gemeenten overgedaan door de provincie voor ruime acht miljoen. Honderd miljoen voor verwerven en inrichten en voor het toekomstige beheer een ruime acht miljoen. Ik weet niet, maar ik zie daar echt geen relatie in. Twee gemeenten moeten nu voor dat beheer gaan zorgen. Als ik door die Groenzoom rij, wandel, het is echt een groot succes. Het wordt ontzettend gedragen door de omgeving. Mensen zijn er ontzettend blij mee. In de coronatijd was het echt heel druk bewandeld en befietst. Ik ben er met hoogheemraad Koop nog geweest in dat stukje bergboezem, het stukje tegen Rotterdam aan. Ik heb dan gehoord van u, mevrouw Koop, dat u het ontzettend mooi vond. Dat u het echt een heel mooi stukje natuur vond. Wat ik hiermee wil zeggen is, neem het stukje verantwoordelijkheid van die gremia die het beheren niet over, waterschap. Het hoort bij de gemeente, het hoort bij de terreinbeheerder, het hoort bij de particulier die dat stukje natuur beheert. Met de goede incentives zal de beheerder daar de goede maatregelen nemen om de waterkwaliteit te bevorderen, de

ecologie te bevorderen. Ik wil er nog wel wat meer over zeggen. Ik ben in 2014, '15 ... Hebben wij het plan opgevat vanuit LTO Glaskracht om daar het natuurbeheer door boeren te laten doen, omdat wij vonden dat de mensen die daar gewerkt hebben, leven, daar zelf een stukje verantwoordelijkheid in konden nemen. We hebben daar met oud-burgemeester Jan Waaijer, oud hoogheemraad Tineke Ruijgh-van der Ploeg en KNNV-lid Cor Nonhof een bestuur gevormd. Wij hebben met de boeren die daar een collectief hadden gevormd alle mogelijkheden bekeken en de cursus gevolgd op het gebied van vogelbeheer, op het gebied van ecologie en wat iets meer zei, om in aanmerking te komen voor dat beheer als lokale partij. Helaas is het bij de Europese aanbesteding, Europese aanbesteding, waar hebben we het over, in handen gekomen van een partij uit Utrecht. Een groot hoveniersbedrijf uit Utrecht, die nu het beheer heeft over de Groenzoom. Gelukkig is er nu ook in de Groenzoom een bestuur die toeziet op de uitvoering en of dat allemaal goed gaat, naar wens. Dat alle natuurdoeltypen worden gedaan enzovoort. Maar het jammeren van wat er nu gebeurt, is dat het van ons is afgenomen. Ik blijf dat echt heel jammer vinden. Daarom wil ik die opmerking maken. Haal het als waterschap niet weg bij de eigenaren van de natuurterreinen, maar geeft de juiste incentives om te komen tot hogere resultaten. Overigens ben ik ook wel bijzonder nieuwsgierig naar de waterkwaliteit in de Groenzoom, vlakbij waar ik woon. Want het is nu een aantal jaren aan het gedijen, nadat het ingericht is. Ik zie daar van alles gebeuren. Daar ontwikkelt zich echt hele bijzondere natuur. Ik vraag me dan af, we hebben het altijd over wat misgaat, dat is dan het tuinbouwgebied in het Westland, maar ik zou toch ook wel heel graag willen horen wat er wel goed gaat, wat echte successen zijn en waarvan we kunnen leren. Dit is zo ongeveer een beetje wat ik in eerste instantie erover wil zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Anker, zou u ook uw microfoon uit willen zetten? Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Dank u wel, voorzitter. Het schijnt in die nota, die ik uitstekend vind overigens ... Het lijkt er een beetje op dat die stukken met KRW-doelstellingen en het overige water, dat dat naar elkaar toe groeit. In bijlage één die er is, daar staat een overzichtsplaatje waarin veertien clusters worden benoemd. Is het zo dat in die clusters die wateren, middels de KRW-doelen en het overig water, eigenlijk samenkomt? Dat je eigenlijk met clusters werkt waarin eigenlijk niet een echt onderscheid gemaakt wordt tussen die KRW-doelen en het overige water. Dat is een vraag. Dan heb ik een vraag over de natte ecologische zones. In 2022 stellen Delfland en NEZ een visie voor overig water op. Wat houdt dat in? Hebben we die gebieden wel die we tot een natte ecologische zone kunnen transformeren? Ik kom heel veel in de Krimpenerwaard. Daar koopt de gemeente of wie dan ook weilanden op. Daar zorgen ze dat die nat worden. Dat heeft geweldige gevolgen voor de biodiversiteit. Daar werkt men op die manier. Kan die manier ook hier in Delfland gaan gebeuren, dat we weilanden opkopen en die drassig maken? Dan is mij opgevallen, in een voetnoot in de nota, dat de natte ecologische zone in kilometers wordt weergegeven. Moet dat niet in hectares zijn of is dat verbonden met inhoud? Dat eigenlijk hier natte ecologische zones gaan verschijnen in de vorm van de waterkant of zijn dat gebieden die zoveel hectare gaan bestrijken? Ik vind dat gewoon onduidelijk. Welke richting gaan wij op met die natte ecologische zones? Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de vorige sprekers. Ik wil ook complimenten maken voor dit stuk wat ons voorligt. Ook goed dat er nu eindelijk een stuk ligt voor het overig water, hoewel ik de benaming ... Want we hebben het over twintig procent KRW-water en tachtig procent overig water. Ik vraag me af inderdaad of we niet gewoon die twintig procent overig water moeten noemen. Want hij tachtig procent is toch het merendeel van de watergangen. Maar ik denk zeker dat het goed is, Water Natuurlijk en andere partijen hebben daar ook al op geduid ... Die wateren staan natuurlijk met elkaar in verbinding. Je kunt

niet de KRW-doelen halen als je ook niet wat aan het overig water doet. Dat is prima. Ik wil nog even benadrukken, dat staat ook in het stuk, om de samenwerking ... Dat dat belangrijk is, zeker als je kijkt naar die 2,2 miljoen die hier nu voor gereserveerd is. Dat is natuurlijk een klein bedrag, zeker over die hele periode. Dan moet je samenwerken. Je moet samenwerken met gemeentes. Je moet samenwerken met andere waterschappen. Je moet ook samenwerken met het bedrijfsleven. De insprekers hij inderdaad over de samenwerking ... Goed, die zag dat nog niet direct. Maar andere mensen uit het bedrijfsleven hebben heel duidelijk dat wel tegen ons gezegd. Groenzoom, ik kan me ook helemaal aansluiten bij de woorden van mevrouw Van der Burg. Ik kom ook regelmatig in de Groenzoom. Dat is een erg mooi gebied. Ik vind het ook inderdaad goed om wel te benadrukken om het beheer niet over te nemen, maar wel om samen te werken, ook om de Groenzoom zo mooi te houden zoals hij nu is. Wat ik belangrijk vind, is ook de integrale afweging om die waterkwaliteit te verbeteren. Dat mis ik nog een klein beetje in dit stuk, dat het ... We hebben zoveel water, met ook verschillende functies. Maak ook altijd wel een integrale afweging, om niet ... Waterkwaliteit is een van onze kerntaken. Maar kijk wat mogelijk is, zonder de andere functies tekort te doen. Ik wil nog even twee laatste punten ook aanhalen. Dat is het ecologisch baggeren. De rekeningcommissie is op dit moment bezig met een onderzoek naar baggeren, maar heel nadrukkelijk ook gekeken wordt naar, goed, ecologisch baggeren ... Of wat kun je dan bereiken met baggeren? Ik sluit me helemaal aan, wat dat betreft, bij ook de woorden in dit stuk, dat het goed is om bij baggeren ook inderdaad te kijken naar de ecologische functies. Een van de dingen die daar bijvoorbeeld uit naar voren komt, om aan te geven dat het niet altijd conflicteert, is dat als je vaak wat dieper baggert, dat dat vaak een verbetering is van de waterkwaliteit. Dan hoeft je ook minder vaak terug te komen. Dan haal je in één keer alle nutriënten die in de bodem zitten meteen weg. Dat dat vaak een positief effect is ook voor de ecologie. Zoals natuurlijk iedereen weet, heeft dat ook een positief effect voor de waterdoorstroming. Het laatste punt wat ik wil noemen, dat is u wilt hier ook de ecoloekenkoers voor gaan gebruiken voor het maaibeheer. Ik denk dat dat een heel goed punt is. Dat ondersteun ik van harte. Dat waren mijn punten.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Dank u wel, voorzitter. Het is een gedegen stuk wat ons voorligt. Ik mis alleen nog een punt. Ik heb daar nog geen mooie naam voor verzonnen, maar ik noem het nu achtergrondruis. Achtergrondruis, daar bedoel ik mee, vervuiling die vanuit de natuur dan wel vanuit dingen komt die wij niet kunnen beïnvloeden. Neem bijvoorbeeld een Spoordijk. Als je rond Spoordijk gaat meten, kom je allerlei vervuiling tegen, waarvan een groot gedeelte menselijk is, omdat de trein direct alles dropt tussen de rails en via regen uitspoelt het oppervlaktewater in. In tuinbouwgebieden. De hoge tuinbouwgebieden zijn ondertussen volgebouwd met huizen. De lage tuinbouwgebieden, de polders, hebben gewoon een continu, zeker in deze droge periode, een zoute kwel. Die zoute kwel, daar is moeilijk wat tegen te doen. Maar ik kan op een bepaald moment wel zeggen van, joh, bedrijfsleven, knap dat op. Maar zoute kwel is moeilijk op te knappen. Zo zijn er wel meer punten die best weleens onderzocht kunnen worden. Want ik neem aan dat als er punten zijn waar wij niet aan kunnen voldoen dat die afgetrokken kunnen worden van de KRW-doelen. Maar dan moet je wel inzicht hebben over wat die dingen zijn.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van Heijningen: Had ik nog een klein dingetje. Als we dan bij de overige waters aan de gang gaan, dan zou ik dat doen in de bovenloop van onze KRW-doelen. Oftewel, als je een KRW-gedeelte van de sloot hebt. Het water stroomt van links naar rechts erdoorheen. Maak eerst links schoon. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Teerink.

De heer Teerink: Dank u wel, voorzitter. Wij zijn ook heel blij dat de Uitvoeringsstrategie waterkwaliteit er nu is. Maar we hebben wel een paar opmerkingen. We hebben ons ook verbaasd, we hebben dat al vaker gehoord, over het onderscheid wat gemaakt wordt tussen overig water en KRW-water. De heer Jansen had al een suggestie. Misschien moeten we het gewoon water noemen. Bij mijn weten zijn de systemen ook met elkaar verbonden. Wat ons betreft koop je niet alleen een treinkaartje omdat je mogelijk gecontroleerd kan worden, maar gewoon omdat je van A naar B vervoerd wordt. Is te hard rijden ook niet verstandig, ook als je niet gecontroleerd wordt. Wat ons betreft heel veel nadruk op de inspanningsverplichting. Dat dat dan misschien wat minder is. Wat ons betreft mag daar wel wat meer ambitie in zitten en vinden wij eigenlijk dat je in alle wateren van Delfland zou moeten kunnen zwemmen. Een tweede puntje wat ik graag zou willen maken, ik had het eerst handhaving genoemd, het was mij opgevallen dat dat eigenlijk nergens in het stuk voorkwam. Mijnheer Noordam kwam inspreken vanavond. Ik had geen vragen voor hem. Maar ik zag wel zijn frustratie. Ik hoorde hem ook zeggen van, wij weten helemaal niet wat de cijfers zijn. Ik moest eigenlijk gelijk denken aan mijn slimme meter thuis en mijn app om duurzamer te zijn. Ik denk, als je niet weet wat je uitstoot en dat je goed bezig bent en dat je dat ook te horen krijgt, of dat door een app is ... Volgens mij is dat ook een kans om meer aan die waterkwaliteit te zitten, omdat gewoon beter te monitoren. Om dat niet alleen in allerlei bestuurlijke rapportages te doen, maar ook aan mensen in het gebied zelf te laten zien wat er gebeurt en dat je ook af en toe inderdaad een klopje op de schouder krijgt als je het goed gedaan hebt. Ik denk dat ik daar de heer Noordam voor moet bedanken voor dat inzicht. Dat wilde ik graag delen. Een laatste punt wat ik graag zou willen maken, is er staat in het stuk ook een plan over een subsidieregeling voor particuliere eigenaren. Dat wordt nog uitgewerkt. Maar wat ik in ieder geval graag aan het college zou willen meegeven, is dat wij het in ieder geval belangrijk vinden dat er ook in die regeling iets komt voor mensen die niet toevallig een groot perceel aan het water hebben liggen, maar misschien wel een sloot voor de deur hebben waar ze graag iets aan gedaan zouden willen hebben, omdat het nu nogal stinkt en vooral veel rotzooi in ligt. Misschien aandacht voor de inclusiviteit van de regeling. Ik ben niet bang dat de mensen met een groot perceel langs het water de subsidieregeling niet zullen vinden, maar andere partijen zullen daar misschien meer moeite mee hebben. Dat was onze bijdrage. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Voorzitter, alles wat ik wilde zeggen is al ... Alle punten zijn al gemaakt. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Ga ik even bladeren. Allereerst dank ook voor uw positieve instelling op dit dossier. Wat ik ook hoor in uw bijdragen, is toch ook, nu het hier zo opgeschreven staat, een beetje die vervreemding over hoe dat zit met KRW en overig water. De heer Jansen zei al van, eigenlijk is het gewoon omgekeerd. Maar in ieder geval, kijk, dit is nu eenmaal wel hoe die KRW in Nederland vertaald is. Het is vertaald naar de KRW-lichamen waar we echt een resultaatsverplichting op hebben in 2027. Voor de rest van het water liggen daar andere afspraken over. Daar ligt wel een inspanningsverplichting. Kijk, daar kan je ook niet van wegblijven. Daar moet je wat mee doen. Terecht hebben een aantal van u ook gezegd, het staat natuurlijk ook allemaal met elkaar in verbinding. Je kan je inderdaad afvragen, ik vind het wel op zich een hele fijne gedachte dat mevrouw Wijbenga heeft gezegd dat ze daar nog wat verder in wil duiken van, hoe is dit ooit ontstaan? Waarom is dit, in tegenstelling tot andere Europese landen, zo vernauwd eigenlijk? Tegelijkertijd, wat ik ook altijd zeg, we hebben de KRW, natuurlijk, daar zitten allemaal verplichtingen, of het resultaat of inspannend is, dat hebben we. Maar in feite gaat het om onze eigen leefomgeving in dit gebied, het eigen vestigingsklimaat, die eigen sloot voor de duur waarvan je niet wilt dat daardoor de vissen in zitten,

dat het smerig is en misschien wel dat droombeeld van de heer Teerink dat je overal wilt zwemmen. Het gaat om onze eigen ambitie op dat water. Dat is waar we dat nu hier voor een deel mee neerzetten. We starten nu echt met overig water. Dit is ook de eerste keer weer, net als daarnet, dat we een overkoepelende strategie voor dit overig water neerzetten. Het wil niet zeggen dat we daar in de afgelopen jaren niks gedaan hebben. Bijvoorbeeld, de gebiedsgerichte aanpak vindt voor een groot deel in dat overig water plaats. Daar zijn ook echt wel ... Hebben daar maatregelen vanuit de gemeente plaatsgevonden, of terreinbeheerders. Maar nu komen we echt met een overkoepelende strategie. De aanleiding daarvoor is dat er in het provinciaal waterplan de doelen zijn vastgesteld. Die vindt u als bijlage bij het stuk. Er zijn doelen neergezet. Daar werken we naartoe. Daar hebben we de inspanning op te doen. Daar zijn ook de rollen voor ons in belegd. Dat is eigenlijk ook de vraag waar mevrouw Örgü op zat van, wat is de bedoeling? De bedoeling is overal schoon water, maar daar zijn doelen voor geformuleerd. Die zitten bij de uitvoeringsstrategie er achter. Dat is volgens dezelfde systematiek gedaan als voor de KRW. Die zijn min of meer ook gelijkwaardig. We moeten die doelen halen. Als je het dan hebt over, hoe liggen die verantwoordelijkheden? Die zijn eigenlijk onder kopje vier van het voorstel neergezet. Daar staat ook, de belangrijkste verantwoordelijkheden voor onze gebiedspartners. Dat zijn de mensen en de eigenaren van dat water. Dat zijn niet alleen gemeenten, maar dat zijn ook de aangelanden, de terreinbeheerders, de private eigenaren. Daar liggen verplichtingen rond emissiereductie, het uitvoeren van je onderhoudsplicht. Bij gemeenten zitten daar ook een toezicht- en handavingsverplichtingen. Als je dan naar Delfland kijkt, die heeft als waterbeheerder de rol van coördinator om deze doelen te gaan halen, om dit beleid neer te zetten en aanjager te zijn. Dat conform die overeenkomst met de provincie. We zijn ook uiteindelijk verantwoordelijk om die doelen te halen. Met name inrichting, beheer en onderhoudsmaatregelen te nemen. Dat is hoe die verhouding zit. We hebben hier een rol om dit te trekken en aan te jagen. Tegelijkertijd ligt de uitvoering voor een heel groot deel bij die andere partners. Terecht heeft u dat ook opgemerkt dat samenwerking daarom ontzettend belangrijk hier is. Dat is eigenlijk ook waar de exploitatie die we hier voor de komende jaren reserveren in gaat zitten. Het vastleggen en het meenemen van gemeente en terreinbeheerders en ook die afspraken vastleggen. Daar hebben we 2023 ook voor benoemd. Dat even als aftrap. Delfland was aanjager. Die rol ook vanuit de provincie, als belangrijke uitvoerder. Maar vooral ook samenwerking, uitvoering door die partners en iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid daarbij hebben. Dan ga ik nu in op specifiek een aantal vragen en opmerkingen die u gemaakt heeft. Dan begin ik weer bij mevrouw Wijbenga. Ik ben al ingegaan op de vreemde situatie. U zegt ook, kunnen we eigenlijk die doelen eerder halen dan 2034? Kijk, dit is wat wij neer hebben gezet. Dat komt hier niet vanuit Europa heel duidelijk dat het in 2027 moet zijn. Wij hebben gezegd, eigenlijk redelijk pragmatisch, we beginnen nu met dit dossier. Laten we dat als richtdatum nemen. De vraag is ook daarbij namelijk van, hoe realistisch is het als we die datum naar voren zouden halen? Ik vind dat wel belangrijk om hier ook de balans te vinden. Ik bedoel, er zijn partijen die sneller ... Anderzijds beginnen we hiermee en moeten we ook oog hebben voor het realisme. Dat we heel erg afhankelijk zijn van andere partijen. Ik vind dit eigenlijk een hele ... Ik vind deze realistisch en haalbaar. Dat moet ook in de komende jaren maar blijken of we die wellicht naar voren kunnen halen. Daar zitten ook verschillende momenten de komende jaren in om dat te bekijken.

De voorzitter: Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Dank u wel, voorzitter. Ik begrijp dat. Aan de andere kant, Europa heeft niet bedacht dat wij een onderscheid maken tussen overig water en KRW-lichamen. Dat zou best wel kunnen zijn dat Europa ons terugroept op het moment dat het 2027 is. Dat we, wat dat betreft, zouden moeten laten zien ... Maar goed, ik ga er nog induiken, want dat intrigeert me wel dat er zo'n onderscheid is gemaakt indertijd, tussen 2000 en 2004. Wat u zegt van, het hoeft niet van Europa, dat vraag ik me toch af. Daar wilde ik toch wel eventjes een kanttekening bij maken.

De heer Belt: Ik denk dat dat ... Kijk, wij hebben de wet doorvertaald zoals ... Laat ik het zo zeggen, de KRW is door het Rijk en de provincies doorvertaald. Als er iets mis zit in die analyse, dan zal dat daar aangekaart moeten worden. Wij pakken de handvatten die wij krijgen van de provincie op. Dat is wel handig. Ik ga ervan uit dat dat ook juridisch gecheckt is vanuit de provincie. Maar ik denk, nogmaals fijn dat u daar ook juist naar wilt kijken. Dan stap ik over naar mevrouw Örgü van de VVD. Ik ben net al ingegaan, wat is de bedoeling? Er zijn doelen geformuleerd. Er zijn afspraken gemaakt met de provincie. Die zijn toegelicht. Daar hebben we een inspanning op te plegen. Daar hebben we taken. Dat doen we stapsgewijs. Wat ik net al zei, die discussie over die 2034, 2027, naar mijn idee hebben we hier een realistisch verhaal te pakken en gaan we dit stapsgewijs ontdekken, vooral ook met die andere partijen. Even kijken. Dan de heer Anker.

Mevrouw Örgü: Voorzitter, even ...

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Even een vraagje. Kan het college ook nog een beetje uitleggen dan hoe het zit met dat investeringsbedrag waar ik ook even naar had gevraagd? Kunnen we met dat bedrag ... Wat is daar de bedoeling van? Kunnen we eigenlijk de verbeteringen van die waterkwaliteit, die we dan voor ogen hebben in die stuk, daadwerkelijk waarmaken? Hoe is die planning? Want dat was nog een andere vraag die ik had.

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: Wat voorligt is de uitvoeringsstrategie. We hebben een zestal strategische uitgangspunten. Hoe gaan we het aanvliegen? Maar wat ik eigenlijk zelf nog veel pakkender vind, is de aanpak volgens de vijf KRW-bouwstenen. Wellicht kent u die donutvorm die we bij de KRW hebben gezegd. Daar hebben we vijf speerpunten. Eén, emissiereductie. Twee is ecologische optimalisatie in het beheer en onderhoud. Een derde is de ecologische inrichting. Vier is anticiperen op klimaatadaptatie. Vijf is het recreatieaspect mitigeren. Diezelfde methodiek gaan we hier hanteren. Als je dan kijkt, waar gaan de middelen inzitten, is, wat ik net al zei, voor een heel groot deel exploitatie om met andere partijen afspraken te maken, kennis over te dragen en dat vast te leggen. Maar ook om een stuk uitvoering te geven op emissiereductie en dergelijke. Het investeringsbedrag hebben wij nu ingeschat, dat is echt voor de ecologische inrichting van het systeem ... Dat gaan we komend jaar concretiseren. Daar komt volgend jaar, dat staat ook in het stuk, een investeringsvoorstel aan. Daar komt precies in te staan waar die investeringen in gaan zitten. In lijn met wat we al voor het KRW-pakket doen. Daar leren we continu van elkaar. Dan ga ik, als ik hem zo heb ingevuld, naar de heer Anker toe. Wat zijn de normen voor overig water? Die zijn door de provincie vastgesteld naar aanleiding van een gebiedsproces van de afgelopen jaren met gemeenten, met allerlei partijen. Die doelen, die normen zijn vastgesteld. Die zitten aan het einde van de uitvoeringsstrategie. Die zitten op water, planten, fosfaat en stikstof. U heeft een vraag gesteld over, waarom zit dit niet in het KRW-pakket? Dat is de situatie die we nu eenmaal vanuit het Rijk in gerommeld zijn, laat ik het zo maar even zeggen. Dan naar mevrouw Van Hagen. U ook een pleidooi van, kunnen we dit niet ... Waar bent u? Daar. Kunnen we dit niet in 2027 doen? Ik denk dat ... Gezien de afhankelijkheid, net al gezegd, is 2034 echt even het mikpunt wat veel realistischer is. We hebben hier juist de balans gezocht en ook gekeken dat we niet te veel hooi op de vork nemen nu. Dan de uitwerking in euro's per bouwsteen. Dat staat min of meer wel in het stuk. Heb ik net ook een kleine toelichting op gegeven. Investeringsmaatregelen die nog een keer hier langs komen, zitten op de ecologie, op ecologische inrichting. De exploitatiegelden zitten voornamelijk op die andere zaken. Een deel is ook al met het KRW-pakket benoemd. Maar die staat ook echt onder punt vijftien wat meer toegelicht. Emissiebronnen hebben onze volle aandacht ook. Dan moet u denken aan waterbodems, maar ook vanuit de glastuinbouw, vanuit riolering. Dat zal allemaal ook met die gemeente meegepakt worden, of met de terreinbeheerders.

De voorzitter: Mevrouw Van Hagen, u heeft een vraag. Mijnheer Belt, gaat u verder.

De heer Belt: Dan mevrouw Van der Burg. U heeft ook een pleidooi gegeven om vooral ook de partijen aan zet te laten zijn. Dat zijn niet alleen gemeentes, zoals ik net zei. Dat zijn ook de terreinbeheerders en de private aangelanden die aan een sloot wonen die daar taken in hebben. Daar proberen we, kijk, met zoveel mogelijk mensen handvatten ook te geven. Bijvoorbeeld met zo'n ecokleurenkoers. Even kijken, u noemt ook communicerende vaten met de KRW. Dat gaat hierbij ook helpen. Even kijken. Terecht dat u zegt dat het geruststellend is dat we dit niet alleen als Delfland zelf doen, maar met inderdaad ook de andere waterschappen in het Zuid- en Noord-Hollandse zijn hier mee bezig. In het zogenoemde RBO-overleg hebben we daar afstemming over van, hoe doen jullie dat? Hoe doen wij dat? Zijn jullie doelen een beetje gelijk? Daar worden ook gesprekken gehouden over financiering. Een aantal dingen heb ik ook al gezegd. Dan, u heeft een mooi verhaal gehouden over de Groenzoom. Daar kom ik graag nog een keer bij u op terug, om te kijken hoe de ecologische kwaliteit daar is? Misschien kunnen we daar ook iets met ... Een van de leden van Water Natuurlijk is daar heel nauw bij betrokken. Misschien kunnen we dat buiten de vergadering eens bespreken.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Voorzitter, dat zou ik zeer op prijs stellen. Ik heb ook begrepen dat in de Groenzoom destijds verschillende watersystemen zijn aangelegd. Het water van de tuinbouwgebieden in en om de Groenzoom en het water van het natuurgebied zelf. Ik ben ook heel benieuwd naar de resultaten. Ook naar de kwaliteit van beide systemen, vergelijkend. Ik zou ook wel willen horen, dat zou inderdaad Cees van der Burg van Water Natuurlijk ook kunnen toelichten, want die houdt zich daar erg mee bezig, van hoe die natuurontwikkeling is gegaan. Hij zou volgens het boekje gaan, maar volgens mij heeft hij gewoon zijn eigen dynamiek aangenomen en zijn er natuurtypen ontstaan die boven verwachting en bijzonder zijn geworden. Ik vind dat dan toch een voorbeeld om met elkaar dan ook maar eens vast te houden en te kijken hoe dat dan gaat. Daar word ik al een stuk positiever van.

De voorzitter: We noteren in ieder geval deze toezegging. Mijnheer Belt.

De heer Belt: Dan de heer Van der Ree. U vindt dit ook een uitstekend stuk. Dank daarvoor. U heeft ook inderdaad naar die doelen gekeken. Daar zitten clusters in. Dat klopt. We hebben voor verschillende delen van ons gebied van Delfland doelen samengepakt. Die staan wel los van de KRW-lichamen. Die KRW-lichamen lopen daar doorheen en die hebben hun eigen doelen. Min of meer gelijkwaardig kan ik wel zeggen. Dan de natte ecologische zones. Wat houdt dat in? Inderdaad dat netwerk, dat is een manier ... Ik bedoel, wij hebben de verantwoordelijkheid om de ecologische kwaliteit in die overige wateren op te krikken. Daarin gaan we, volgens mij sprak de heer Jansen daar ook over, toch ook wat prioriteren door komend jaar een netwerkgedachte daarop los te laten. Dat je echt zegt van, in deze wateren gaan we wel investeren en in deze wateren niet. Dat is ook nog een exercitie die gaat plaatsvinden. Ook weer à la hoe we dat ook bij de KRW-lichamen doen. Dan de heer Jansen. U bent ook blij dat het stuk er ligt. De rol van de samenwerking ben ik net al uitgebreid op ingegaan. De integrale afweging is hier bij uitstek natuurlijk ook van belang. In dat kader ook prioriteren we straks in dat ecologische water waar we wel en niet gaan investeren. Dan krijgt het gebied ook duidelijkheid daarover. U heeft ook een lans gebroken voor het ecologisch baggeren. Wij kijken, denk ik, ook wel reikhalzend uit naar het advies van de Rekencommissie. Ondertussen wordt hier ook in de organisatie aan gewerkt hoe we dat ecologisch baggeren ... Wat dat zou inhouden. Als onderdeel van het KRW-pakket wordt daaraan gedacht. De ecokleurenkoers is inderdaad hier ook van toepassing. Dan de heer Van Heijningen als een na laatste. Reken je die achtergrondruis mee in die doelen? Ja. Dat hebben we ook bij de KRW-doelen gedaan. We hebben in dit gebied bepaalde achtergrondbelasting, noem je dat eigenlijk, van zoute kwel. Dat inderdaad zout en ook van fosfaat. Daar hebben we bij de KRW-doelen ook rekening mee gehouden en hier

ook. Dat wil zeggen dat je niet heel lage doelen kan nastreven, omdat de natuur dat zelf al heel erg mee geeft. Dat zit erin verwerkt. U heeft een soort cryptisch verzoek nog over investeren in die bovenloop van de KRW. Ik vat dan maar even op van, probeer de investeringen overig water zoveel mogelijk ook tegen die KRW-lichamen te doen. Dat is inderdaad de gedachte die we aan het ontwikkelen zijn, zodat dat optimaal van elkaar profiteert. Dan tenslotte de heer Teerink van de ...

De heer Van Heijningen: Bij interruptie.

De voorzitter: Gaat uw gang, mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ik had niet de bedoeling om te zeggen dat ze de rest van het water niet moeten doen, maar ik zou starten naar de KRW.

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: We mogen dit zien als een start voor dit overig water. Die denkwijze zit er inderdaad in. U vraagt, wat zijn de cijfers? U gaat even in eigenlijk op de spreker. Zijn die cijfers al bekend? Zijn die data bekend bij de tuinbouw? We hebben naar mijn idee een redelijk goede en toegankelijke waterkwaliteitsrapportage. Die is natuurlijk bij de glastuinbouwbranche bekend. Maar je kan je afvragen of dat inderdaad bij de individuele tuinder zo bekend is. U zegt ook, moeten we daar niet beter op monitoren ook? Misschien is het een kwestie van beter communiceren nog. Maar ik heb onze persberichten die wij uit hebben gestuurd ook bij verschillende media gezien. In het AD, maar in de glastuinbouwmedia, Glaskracht en dergelijke. Ik heb niet het idee dat onze berichten niet overkomen in de branche, maar ik kan dat natuurlijk niet per ondernemer inschatten. Maar dit is een aandachtspunt van, hoe komt het inderdaad bij iedereen terecht? Dan tenslotte gaat u nog ook in op de subsidieregeling waar wij nog over nadenken, die nog wordt uitgewerkt. Dit is ook weer à la hoe andere waterschappen dit inrichten. Daar zijn we echt nog naar aan het kijken. Uw opmerking over inclusiviteit, die neem ik daar bij mee. Volgens mij heb ik alle beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog vragen blijven liggen? Mijnheer Teerink.

De heer Teerink: In wilde al interrumperen, maar daar was ik weer niet snel genoeg voor. Ik had ook gelinkt aan handhaving, de monitoring. Ik begrijp dat er meer cijfers zijn. Communicatie lijkt mee een heel goed idee. Maar zelfs zonder het kopje emissiereductie zag ik dat niet terugkomen. Ik dacht ook van, goh, misschien moeten we ook de kraan dichtdraaien.

De voorzitter: Mijnheer Belt.

De heer Belt: Kijk, naar aanleiding van de waterkwaliteitsrapportage van vorig jaar hebben we als college een aantal interventies of stappen aangekondigd waarvan wij zeggen van, daar moeten we op intensiveren. Daar is ook ruim het gesprek met de VV over geweest. De VV heeft ook aangegeven, bekijk welke tools je hebt rondom toezicht en handhaving. Zowel hoe je die handhavingsmatrix gebruikt, maar ook, kan je eventueel richting hogere boetes gaan? Dat is echt iets waar we nu mee bezig zijn. Ik zou eigenlijk, als wij volgende keer uitgebreider over de waterkwaliteitsrapportage spreken, daar wat meer op ingaan. Want in dat stuk hebben wij dat ook verder toegelicht hoe we dat gaan intensiveren. Dat geldt uiteraard natuurlijk ook voor dit water. Dat geldt echt voor al het water.

De voorzitter: Zijn er nog andere vragen blijven liggen uit de eerste termijn? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan een tweede termijn? Mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Het was eigenlijk nog een vraag, tenminste, die ook door de inspreker, de heer Noordam, gesteld is. In het verleden werd er duidelijk meer doorgespoeld in het Delflandgebied. Mevrouw Van der Burg en ik hebben daar al eerder opmerkingen over gemaakt dat in de tuinbouw, maar ook in andere gebieden, de waterkwaliteit niet minder is geworden, terwijl er minder doorgespoeld werd. Dat de mensen duidelijk al een verbeterslag gemaakt hebben. Ik zou alleen graag zien dat er toch weer eens gekeken wordt naar het oude niveau van doorspoeling, zoals dat in het verleden gedaan werd, omdat dat uit historie voortgekomen ... Gebruik was waar mensen ook niet het geld weggooiden door te veel door te spoelen, maar duidelijk een functie in het doorspoelen had. Ik zou graag zien dat er minimaal een grote proef komt, ter grote van het Westland, waarin gewoon weer eens doorgespoeld wordt op de manier zoals we dat in het verleden deden.

De voorzitter: Zijn er andere leden die gebruik willen maken van een tweede termijn? Mijnheer Anker.

De heer Anker: Voorzitter, dank u wel. Misschien was het een vraag van de vorige termijn, maar ik had iets gezegd over het hoofdstukje risico's en beheersmaatregelen. Dat is hoofdstuk elf in het voorstel. Goed, wij als fractie dachten van, het is misschien wel goed om daar een stukje aan toe te voegen. Dat er toch risico's zijn. Dat die Europese KRW-norm ook voor overig water geldt. Eigenlijk misschien een vraag uit de vorige termijn, maar bij deze alsnog. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er andere leden die gebruik willen maken van de tweede termijn? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ik wil even ingaan op de opmerking van de heer Van Heijningen. Want ik zou over dat doorspoelen graag een opmerking maken bij de rondvraag, omdat ik het eigenlijk los wil zien van dit agendapunt.

De voorzitter: Zijn er andere ... Mevrouw Wijbenga.

Mevrouw Wijbenga: Voorzitter, misschien aansluitend daarop. Ik denk dat dit punt typisch een punt is om de volgende keer te bespreken als we de jaarrapportage Waterkwaliteit bespreken. Het gaat hier echt om een visie over overig water. Dit is een heel specifiek punt. Is natuurlijk heel relevant. Een belangrijk punt. Maar volgende keer gaan we praten over de jaarrapportage Waterkwaliteit. Ik denk dat het belangrijk is om dat dan mee te nemen.

De voorzitter: Andere opmerkingen in tweede termijn? Dan is het woord aan de heer Belt.

De heer Belt: Dank u, voorzitter. Ik denk dat het ... Ik sluit me graag aan bij de opmerking om inderdaad het over doorspoelen volgende keer wat explicieter te hebben. Wij zijn daar een aantal jaren terug bewust mee gestart. Dan hebben we ook die informatie. Dan zorgen we dat we die informatie hebben en de achtergrond daarvan. Dan de opmerking of het verzoek van de heer Anker om eigenlijk het risico van de KRW, of die resultaatsverplichtingen ook zou gelden voor dit water? Ik heb net al toegelicht, wij hebben dit doorvertaald vanuit de wetgeving van Rijk en provincie. Wij zien het risico op dit moment niet. Ik ben er eigenlijk geen voorstander van om dat hier op te nemen. Ik ben benieuwd naar de zoektocht van mevrouw Wijbenga hoe dit zit. Laat ik het zo maar zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Komen we hiermee aan het einde van de beraadslagingen. We noteren ook nog de toezegging om het bij de volgende vergadering te hebben over het doorspoelen, specifiek in de tuinbouwgebieden. Ik zou graag van u weten of u dit punt als hamerstuk kunt doorgeleiden naar de VV of dat iemand nog een motie in voorbereiding heeft of een amendement. Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Voorzitter, het is oordeelsvormend. Ik wil er geen hamerstuk van maken. Ik heb geluisterd naar mensen om mij heen. Ik wil eigenlijk mij nog verder beraden. Dit is oordeelsvormend. Ik kan hier nog niet definitief een hamerstuk van maken.

De voorzitter: Volgens mij is het principe wel dat we na afloop van deze vergadering met elkaar proberen te beoordelen van, kunnen we dit bespreken naar de VV. Maar het staat u natuurlijk vrij om dat nog met uw fractie te bespreken. Maar u heeft op dit moment nog niet een concrete motie of amendement in gedachten?

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Nee, ik wil even ... Ook ij willen horen hoe er hier over gesproken is.

De voorzitter: Nog even laten bezinken. Zijn er anderen die concreet nog een motie of amendement al in voorbereiding willen nemen? Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Nee, ik sluit me aan bij mijn collega. Ik breng het even weer terug in de fractie en dan merken we wel bij de VV wat we gaan doen. Dank u wel.

De voorzitter: Anderen nog op dit punt? Dan concludeer dat het zonder tegenbericht van de twee fracties die al wat hebben genoemd het een hamerstuk kan zijn, tenzij u nog komt, nadat u het in uw fractie hebt besproken, dat het een bespreekpunt wordt op de VV.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Correct, voorzitter.

De voorzitter: Dan kunnen we hiermee dit onderwerp afsluiten.

04.B.03 Strategie wateroverlast (oriënterend)

De voorzitter: Dan gaan we door met het onderwerp Strategie wateroverlast. Daarvoor geef ik graag het woord aan mevrouw Koop voor een korte toelichting.

Mevrouw Koop: Dank u wel, voorzitter. Het is, zoals mevrouw Onderdelinden in het vorige agendapunt al zei, het klimaat verandert. Ze noemde daar een aantal verschijningsvormen van. Dat is ook zo. We nemen dat ... We zien dat haast dagelijks. Tegelijkertijd neemt de waarde van ons gebied hier ook toe, in Nederland, maar zeker ook in Delfland. Volgens het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie moeten wij in 2050 klimaatadaptief zijn. Dat lijkt heel ver weg, maar wij voelen met elkaar toch die urgentie om daar nu al aan te werken. De APCC-rapporten wijzen daarop. We hebben afgelopen zomer die ramp in Limburg meegemaakt, waarin we ook zien dat het klimaat heftiger en sneller verandert. Ook u bent van die urgentie doordrongen, ook gezien de motie Klimaatverandering die u in de broodfabriek destijds, of een half jaar geleden heeft ingediend. Mede daarom zijn wij als Delfland ... Is de organisatie bezig met de Strategie wateroverlast op lange termijn. De strategie richt zich vooral op de periode van 2027 naar 2050. Nogmaals, dat lijkt ver weg, maar de tijd vliegt helaas. Deze strategie moet ons allen om te weten wat we wanneer en hoe en met welk instrumentarium we gaan zorgen voor in feite droge voeten. Het vertrekpunt van de strategie is in 2020 door D&H vastgesteld. U bent daarover geïnformeerd. Voor de presentatie die u nu krijgt, wordt u als eerste nu geïnformeerd over het

proces waar we voor staan. Mevrouw Ritsema, Anne Ritsema komt eigenlijk vers vanmorgen uit een sessie met Deltares waarin ook wederom is gekeken van, hoe kunnen wij nu in dit gebied zorgen voor een goede Strategie wateroverlast en hoe gaat dat? Het is complex. Het is niet zo even van, druk eens even op een knop of ga even met een paar collega's een weekje zitten en dan hebben we wat. Het is echt pittige materie. Na de zomer, rond de zomer, na de zomer zijn we weer wat stappen verder. Dan komen we ook weer bij u terug, opdat we in december van dit jaar hierover kunnen besluiten. Mocht u vragen hebben, opmerkingen, collega Paauwe luistert mee op zijn trouwdag. Die zal ook een aantal opmerkingen noteren die u heeft. Zo gaat dat. Het commitment in deze organisatie is hoog aan de organisatie. Ik zou het woord willen geven aan mevrouw Ritsema.

De voorzitter: Dat neem ik graag over. Mevrouw Ritsema, gaat uw gang.

Mevrouw Koop: Mijnheer Oostvogels, een 22-jarige trouwdag. Het is niet dat hij vandaag in het huwelijksbootje is getreden.

Mevrouw Ritsema: Dank, mevrouw Koop. Dank jullie dat ik hier jullie kort mag informeren over de voortgang van dit traject. We willen richting het einde van het jaar met een strategie langskomen en we willen jullie eigenlijk in het traject meenemen waar we staan, waar we naartoe gaan. Daar wil ik jullie graag in meenemen. Deze slide ... De slidepack hebben jullie trouwens vooraf gekregen. Er zijn een paar hele kleine dingetjes anders, maar die zal ik zo kort benoemen. Dit kennen jullie ook al van eerdere momenten. Ook wat mevrouw Koop net heeft verteld, het klimaat verandert. Vooral de extreme neerslagen zullen toenemen. De waarde van ons gebied neemt toe, onder andere door de woningbouwopgaves. We willen hier eigenlijk nog lang blijven wonen, werken en recreëren. Met de wetenschap dat het klimaat verandert, willen we nu handelen voor de toekomst. Maar wat is dan maatschappelijk verantwoord? Onnodig te veel investeren is niet wenselijk, maar te laat en te weinig investeren is ook niet wenselijk, omdat dan het systeem weer achteruit gaat. Een paar dingen. Waar streven we dan naar? Vanuit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie streven we om in 2050 waterrobuust en klimaatbestendig ingericht te zijn. Vanuit onze omgevingsverordening komen ook de normering of het beschermingsniveau voor wateroverlast vanuit het watersysteem. Hoe kijken we dan naar de lange termijn? We willen nu anticiperen op de toekomst. We willen weten wat we waar en wanneer willen en hoe we dit voor elkaar krijgen. Net als de andere onderwerpen van vandaag doen we dit niet alleen, kunnen we het ook niet allen. We zitten met een onzekere toekomst, zoals Gerard van der Steenoven ook heeft verteld. Er zit een bepaalde bandbreedte rondom die klimaatverandering. Hoe ga je daarmee om in relatie tot maatschappelijk verantwoord? Waar willen we dan richting het einde van het jaar naartoe? Naar een strategie. Die moet een kader, een methodiek bieden om doelgericht en maatschappelijk verantwoord te kunnen handelen nu en in de toekomst, waarbij we rekening houden met die onzekere en veranderende toekomst die zowel generiek als gebiedsgericht is. Met het oog voor onze positie, maar ook die positie van onze partners, want we zijn niet alleen. Een hulpmiddel bij de strategie, dat is toch een belangrijk instrument uiteindelijk, zijn adaptieve strategiekaarten per gebied, met tenminste de urgentie per gebied ... Dat bepalen we aan de hand van de veerkracht. Een gebied met grote mate van veerkracht heeft ruimte om bestendig te zijn voor toekomstige veranderingen. Een gebied met een beperkte veerkracht heeft dat in mindere mate. Daaraan kan urgentie gekoppeld worden. Per gebied zullen we kijken naar oplossingsrichtingen. Dat is een niveauslag hoger dan maatregelen. Maatregelen is een concrete 50.000 kuub op perceel X. Een oplossingsrichting is een niveau hoger. Waar kan je dan aan denken als het heft over strategiekaarten, die hulpmiddelkaarten? Dat zal waarschijnlijk een kleurenkaart zijn met verschillende gebieden die qua kleurensamenstelling de urgentie aangeven aan de hand van veerkracht. Daarbij horen bepaalde oplossingsrichtingen. Dit is een fictief en illustratief voorbeeld. Ga hier niet mee op pad. De pijltjes zijn ook

totaal niet op een goede locatie gezet. Dit is waar je aan kan denken. Maar wat is dan het proces wat we doorlopen? Eind vorig jaar is het plan van aanpak opgeleverd. Wij als Delfland hebben een plan van aanpak onder andere samen opgesteld met Deltares als kennispartners daarin. Er wordt nu heel hard gewerkt aan het in beeld brengen de veerkracht en de ontwikkeling daar naar die strategiekaarten. Ik heb in geel gemarkeerd de momenten waarbij jullie ook mede aan bod zijn. Dat zorgt intern voor wat verwarring. Hetgeen wat een verschil is ten opzichte van de slides die jullie hebben gezien, is dat we eigenlijk na de zomerperiode weer een X-aantal stappen verder zijn en nogmaals langs willen komen voordat we in december echt langskomen. Waar gaan we dan naartoe? We gaan naar een vastgestelde strategie. Die kaarten die ik net liet zien, dat zijn hulpmiddelen daarbij. Die kaarten zelf worden niet vastgesteld. Die zullen namelijk over tijd veranderen naar aanleiding van nieuwe inzichten uit data-analyses, omgevingsveranderingen en dergelijke. Het is niet een één plus één is twee-traject. Het is wel een ontwikkeld traject. Het stukje begrijpen zit in echt in beeld krijgen, hoe zit die veerkracht? Wat is die ruimte dan in het gebied? Ook, wat is de kansrijkheid van de oplossingsrichtingen? Daarbij kijken we ook naar een kosten-batenverhouding. Niet elke maatregel zal de vermeden schade of de kosten van ... De kosten van elke maatregel zal niet altijd kosten-baten technisch maatschappelijk verantwoord zijn. We nemen ook de lering van aanverwante ontwikkelingen en activiteiten mee. Naar aanleiding van Limburg is onder andere de beleidstafel hoogwater en wateroverlast ontstaan. Daar komen een 25-tal aanbevelingen uit. Niet allemaal van toepassing in ons gebied, maar een X-aantal wel. Ook aan de hand van Limburg is nu, in opdracht van de provincie, met Deltares, Delfland werkt daar aan mee, een opdracht gegeven om de boven normatieve Limburgsituatie te projecten bovenregionaal. Daar zullen waarschijnlijk ook nog wel wat conclusies of aanbevelingen uitkomen. Ook die nemen we mee, daar waar mogelijk. We zullen dit ook toetsen aan een aantal casussen in de regio. Als je dan komt naar veerkracht in beeld. Waar staan we nu? We hebben inmiddels twee sets aan veerkrachtkaarten ontwikkeld. De eerste veerkrachtkaarten kijken naar hoe vaak wateroverlast ontstaat ten opzichte van de normering die wij hebben vanuit de omgevingsverordening. Gaat het in relatie tot de toekomst vaker inunderen dan het beschermingsniveau of juist minder vaak? Als het minder vaak dan het beschermingsniveau is, dan heb je een veerkrachtig gebied. Gaat het vaker inunderen vanuit het watersysteem, dan is je systeem niet veerkrachtig. Ook hebben we gekeken in relatie tot de klimaatscenario's naar de beschikbare overdimensionering van de regionale waterkeringen versus het vereiste beschermingsniveau. Op dit moment wordt er hard gewerkt om het bijbehorende inundatiebeeld te krijgen. Over hoeveel vierkante wateroverlast hebben we het dan? Ook vervolgens de bijbehorende schade-indicatie. Vijf vierkante meter grasland heeft een heel andere schade-indicatie dan vijf vierkante kilometer stadgebied. Daarbij ook de kansrijkheid van de oplossingsrichtingen. Als laatste, veerkracht is een heel groot, breed begrip. Kan je ook vanuit heel veel verschillende invalshoeken bekijken. We bekijken het nu van een aantal specifieke dingen. We weten dat we niet alle perspectieven op dit moment meenemen. Die zijn ook ... Ik heb het nu heel lichtgrijs gemaakt, maar ze zijn op de slides beter te zien. Andere beelden van veerkracht die ... Niet alles wordt nu meegenomen en de doorontwikkeling gaat door in '23. Dat is heel kort op procesvoortgang de informatie.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zou de bespreking van dit onderwerp in twee delen willen opdelen. Allereerst zou ik iedereen de mogelijkheid willen geven om korte, verhelderende vragen te stellen over de presentatie. Daarnaast zou ik een ronde willen doen waarin u de portefeuillehouder dingen kunt meegeven richting de volgende fase die voor uw fractie van belang zijn. Is dat een goed ordevoorstel? Ja? Heeft er iemand een verhelderde vraag over de presentatie? Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Dank u wel, voorzitter. We hebben een aantal weken geleden hier een lezing voorgezet gekregen van de heer Van der Steenhoven van het KNMI. Die kwam met allerlei perspectieven, met allerlei waarschijnlijkheden, met bedreigingen en noem maar op. Dat was een uitermate interessante lezing. Het was

echt ... Dat was schrikken geblazen. Is die informatie, zoals hij die beschouwt, ook meegenomen in jullie perspectieven?

De voorzitter: Misschien kunt u de microfoon gebruiken voor het verslag.

Mevrouw Ritsema: Sorry. Stond hij net niet aan? Excuses. Ik deel de mening dat het een indrukwekkende presentatie was. Ik stond ook weer eventjes op scherp na die presentatie van Gerard van der Steenhoven. Ja en nee. Vanuit het IPPC-rapport, vervolgens het Klimaatsignaal is de KNMI bezig met nieuwe neerslagstatistieken. Die zullen t.z.t. verwerkt worden in onze analyses. Die zijn nu nog niet beschikbaar, maar worden wel in deze strategieontwikkeling meegenomen. Als je het dan hebt over de adaptieve strategiekaart en ook de veerkracht, het idee is ook dat die ... Als er nieuwe data beschikbaar komt, dat dat meegenomen wordt zonder dat de strategie volledig op de kop moet. Ja, in die zin wordt dat meegenomen. Wat ik wel ook mee heb genomen en wat ook wel, hoop ik, terugkomt straks in de strategie, is ook waar hij het heel erg over had over de knikpunten. Je hebt bepaalde fases waarin je nog mee kan bewegen met klimaatverandering, ook adaptief gezien. Op een gegeven moment ben je eigenlijk te laat. Dan kost het ingrijpen of het adaptief maken gewoon veel meer. Ik verwacht dat dat wel terugkomt in de strategie, dat die strategie met die knikpunten rekening gaat houden.

De voorzitter: Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel voor de presentatie. Ik heb twee vragen. Eén, dat is inderdaad, ik denk dat het een goed streven is inderdaad die strategiekaarten. Ik vroeg me even af inderdaad in hoeverre dat ook met andere waterschappen wordt afgestemd, of gaan wij hier ... Doen wij dit als Delfland alleen of gaan andere waterschappen ook strategiekaarten maken? Dan kun je weleens van elkaar leren. De tweede vraag is ... Vanmiddag was ik bij Deltares. Toen hadden we het over inderdaad de uitdagingen die met name ook klimaatverandering teweegbrengt in de hele watersector. Deltares gaf al aan dat ze zoveel veranderingen en de snelheid dat die zo hoog is dat zij het eigenlijk niet alleen kunnen. Ze hebben daarom de marktpartijen gevraagd om samen met hun die nieuwe strategieën en nieuwe methodieken te ontwikkelen. Ik vroeg me even af inderdaad in hoeverre u daarvoor openstaat.

De voorzitter: Mevrouw Ritsema.

Mevrouw Ritsema: Persoonlijk sta ik daar altijd voor open. We hebben sowieso op twee fronten nu intensief contact op dit onderwerp met Deltares. Eén is de ontwikkeling van die strategie. Het in beeld brengen van veerkracht en hoe ga je van veerkracht naar gebiedsgerichte strategie? Het andere is die grootschalige, bovenregionaal, boven normatieve Limburgsituatie op provincie Zuid-Holland. Daar zal een deel van de analyse niet door Deltares gedaan worden, maar door Delflanders met Deltares. Het derde stuk waar je naar refereert ken ik niet, maar ik denk dat ik daarvoor opensta. Je kan ze doorsturen om te bellen.

De voorzitter: Doen we dit samen met andere waterschappen?

Mevrouw Ritsema: Ja en nee. Nee, wij zijn deze strategie specifiek voor Delfland aan het ontwikkelen. Ja, we hebben wel contact met de andere waterschappen en de wateroverlastpartners in dat gebied. We nemen zeker de lering die zijn hebben en ook hoe zij naar bepaalde dingen kijken mee.

De heer Jansen: Mijn vraag was eigenlijk de methodiek. Want we gaan niet voor Rijnland of voor Schieland dit doen. Dat lijkt me logisch. Maar met name om te proberen om in ieder geval die methodiek ... Want

problemen zijn bij die andere waterschappen net zo groot als bij ons om die methodieken op elkaar af te stemmen en van elkaar te leren.

Mevrouw Ritsema: Dat stuk leren zeker.

De voorzitter: Mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ik heb het in de informatieve VV ook al gevraagd. We hebben in '98 hier zelf ook een groot waterprobleem gehad. Worden die analyses die toen gemaakt zijn ook meegenomen in het verhaal wat we nu gaan ontwikkelen?

De voorzitter: Mevrouw Ritsema.

Mevrouw Ritsema: Ik durf niet precies te zeggen waarop u doelt, maar wat wij wel gebruiken zijn de meest actuele analyses van ons gebied. Ons gebied is ook ten opzichte van '98 verbeterd en veranderd. We gaan wel uit van de actuele omgevingssituatie. Maar wellicht doelt u op iets anders.

De voorzitter: Volgens mij doelt de heer Van Heijningen op ervaringen uit het verleden en is dat een mooi punt om mee te geven in de volgende ronde aan de portefeuillehouder. Zijn er andere verhelderende vragen? Mijnheer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Dank voor de presentatie. Ik ben benieuwd, andere waterschappen kwamen al voorbij, maar op welke manier worden ook gemeentes hierbij betrokken?

De voorzitter: Mevrouw Ritsema.

Mevrouw Ritsema: Na vandaag zullen wij in ieder geval de gemeentes ook informeren over onze aanpak. De eerste fase zal informierend zijn, omdat we zelf nog bezig zijn met de ... In het najaar vermoed ik dat we nogmaals meegaan. Als de strategie straks is vastgesteld, want daar zullen ook dingen ... Daar zal niet alleen maar instaan, Delfland doet. Dat zal voornamelijk, denk ik, voor een heel groot deel samen met ... Zullen wij de partners zeker betrekken.

De voorzitter: Mijnheer Teerink.

De heer Teerink: Dank, voorzitter. Bedankt voor de presentatie. Ik vroeg me af hoe breed we wateroverlast mogen interpreteren? Gaat het alleen over hemelwater of ook over grondwater of ook over het gebrek aan water of gebrek aan kwaliteit van het water? Dat was het.

De voorzitter: Mevrouw Ritsema, met de microfoon graag.

Mevrouw Ritsema: In dit geval, waar we nu naar kijken, is wateroverlast vanuit het watersysteem met extreme neerslag. Dat gaat niet over droogte of zoetwater beschikbaarheid. Het gaat ook niet over het water op straat bij overloop van de riolering. Daar gezegd, de riolering en het watersysteem hebben wel een directe interactie. Die interactie wordt wel meegenomen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. Ook inderdaad bedankt voor de interessante presentatie. Ik vind het wel interessant wat nu gezegd wordt, want droogte heeft natuurlijk wel ook weer zijn weerslag op de weerbaarheid van het watersysteem. Als het heel erg droog is en er komt ...

De voorzitter: Mevrouw Onderdelinden, dat is een mooie suggestie voor de portefeuillehouder. Maar heeft u een vraag voor mevrouw Ritsema?

Mevrouw Onderdelinden: Ik vroeg me eigenlijk af of dat dan niet wordt meegenomen, want het lijkt me niet dat je het los van elkaar kan zien.

Mevrouw Ritsema: Ik snap de vraag niet precies.

Mevrouw Onderdelinden: Hoe kan je niet droogte meenemen? Dat lijkt me lastig. Hoe is het mogelijk dat droogte niet wordt meegenomen als je kijkt naar hevige regenval? Omdat dat wel invloed heeft op hoeveel water je af kan voeren.

Mevrouw Ritsema: Ik denk dat ik je vraag niet concreet genoeg begrijp, maar ik zal hem proberen te beantwoorden. Wordt er wel wordt meegenomen, uiteraard hebben we onze peilen en die proberen we te handhaven daar waar mogelijk. Droogte heeft daar invloed op. Ook heeft droogte invloed op de hoeveelheid ... Eigenlijk je grondwaterstand en het niveau en daarmee ook je berging in je gebied. In die hoedanigheid wordt het meegenomen. Maar focus op de problematiek van droogte en zoetwaterbeschikbaarheid zit hier niet in.

Mevrouw Onderdelinden: Dat is precies wat ik wilde weten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn hier alle vragen mee beantwoord? Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Mevrouw Ritsema, in december hebben we de beleidsnota Beperkingen en voorkomen wateroverlast behandeld. Toen gingen de golven hoog. Nu lees ik drie generaties vooruitkijken nu boven de norm om achteruitgang te voorkomen. Is dit op gespannen voet met elkaar of gaan we toch een andere richting op of ...

Mevrouw Ritsema: Kan ik niet volledig nu beantwoorden. Wellicht in het najaar. Het voorkomen van wateroverlast is een belang dat je in een gebied hebt, terwijl je er ook vanuit een ander perspectief naar kan kijken. Er zal altijd spanning zijn. Er zitten in gebieden waar heel veel veerkracht in ons systeem zit, waar veel ruimte is, zit dat niet op gespannen voet. In andere gebieden zou dat misschien kunnen. Maar daar kan ik nu niet een concreet antwoord op geven.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel voor uw politieke antwoord.

De voorzitter: Dank voor het beantwoorden van alle vragen. Dan zou ik graag nog een pondje willen maken, als u dingen wilt meegeven aan de portefeuillehouder naar de tweede fase die iets meer van politieke aard zijn dan een technische vraag. Mijnheer Anker, heeft u zaken die mee zou willen geven?

De heer Anker: Ja, voorzitter, dank u wel. Korte toelichting van onze fractie. Strategie wateroverlast. Wij zien de noodzaak voor de aanpak van de wateroverlast. Zoals we gezien hebben aan allerlei voorbeelden, het is ook genoemd, de situatie in Limburg, wij willen aanbevelen en ook meegeven inderdaad een integrale aanpak te gebruiken. Probeer meer water vast te houden tijdens wateroverlast en dat ook handig is voor periodes van

droogte. Verder in zijn algemeenheid zeggen wij van, het is nog wel heel veel in een verkenningsfase. We hebben toch wel een aantal studies gehad. Iets concreter, dat vinden wij. De situatie in Limburg hebben we genoemd. Dan ook de noodzaak om per gemeente te inventariseren van welke maatregelen er genomen moeten worden. Dat was het eigenlijk tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Wat wil ik meegeven? In de evaluatie van de watersnood in Limburg, recent, is vooral naar voren gekomen, wat mij betreft, vond ik erg interessant, dat toen de watersnood ontstond, was uit het gebied een stuk zelfredzaamheid. Voordat er ingegrepen werd, voordat er geëvacueerd moest worden, voordat er allerlei maatregelen ... Uit het gebied zelf ontstond een zelfredzaamheid. Wij zouden het het dijkleger noemen wat ineens in stelling was gebracht. Daar heet het anders. Ik weet niet hoe ze het daar noemen. Maar dat vond ik wel bijzonder. Ik denk dat wij daar lering uit moeten trekken, want wij hebben ook een dijkleger. Alleen ons dijkleger is net als ons Nederlandse leger en net als alle legers in Europa, die in een conditie, die we nu allemaal ervaren met de Oekraïne-oorlog ... Ons dijkleger is al zeven, acht jaar geloof ik niet meer bij elkaar geweest. Men weet niet meer wat er nog van over is en hoe operationeel het nog zou kunnen zijn. Daar zou ik in ieder geval iets van willen horen van, hoe gaan we daar nu mee om? Het is een heel belangrijk iets om de allereerste reactie uit de mensen zelf, uit de ingelanden zelf als er een watersnood optreedt.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Hagen.

Mevrouw Van Hagen: Dank u wel, voorzitter. Vanuit de AWP willen we graag meegeven dat we aanraden om de strategiekaarten ook echt als politiek document, niet alleen intern, maar ook met de gemeenten en provincie op te zetten, dat op het moment dat gemeentes iets willen, zoals bouwen in de duinen, dat we ook op een gegeven moment niet alleen zeggen, we hebben hier een kleurtje rood gemaakt in onze kaart, maar dit is echt een no go of dit is een afwegingskader om iets wel te doen of niet te doen bij vergunningverlening. Het andere ding waar wij benieuwd naar zijn, is of ... We hebben de casus Erasmusvaart meegemaakt. Dat was een heel mooi idee en is achteraf niet doorgegaan, omdat we beiden verschillende stakeholders bijvoorbeeld toch bepaalde investeringen niet waard waren of bepaalde dingen niet opgehoogd konden worden. Wij zijn ook wel benieuwd of die strategiekaarten ons ook gaan helpen om eerder in het proces dit soort dingen in te zien. Ik hoorde de kosten-batenanalyse. Daar werd ik heel gelukkig van in ieder geval. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter. Ik wil even verder gaan met het punt wat mevrouw Van Hagen net maakte over die Erasmusvaart en afhakende partners. Wat wij vooral mee zouden willen geven, is wij als Delfland zijn in grote mate afhankelijk van die partners, in dit geval gemeentes, om zo'n strategie tot een succes te maken. Wij hebben ze daar heel hard bij nodig. Wij hopen van harte dat dat onderdeel is van de strategie. Dat het niet alleen een plan is van hoe het eruit zou moeten zien, maar dat er ook bij zit, hoe gaan we de partners daarin betrekken, verleiden, uitdagen en dat soort mooie woorden, om te zorgen dat we het echt samen gaan doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Vissers.

De heer Vissers: Dank, voorzitter. Ook dank voor de manier waarop we meegenomen worden en de aankondiging dat wij nog veel van deze stappen zullen zien. Met name ook het veerkrachtkartje kijken we erg

naar uit. Eerder is het vanuit de PvdA opgemerkt bij een ander onderwerp, maar ik denk dat het ook bij deze onderwerpen van erg belang is om de bevindingen die vanuit die veerkrachtanalyses komen ook te gaan koppelen aan onze inzet richting andere partners en te koppelen aan de Watervisie. Want de gebieden met weinig veerkracht zouden we niet nog te veerkracht verder moeten verminderen door ruimtelijke ontwikkelingen al dan niet oogluikend toe te staan. Maar voor de rest wachten wij met zeer veel belangstelling de volgende stappen af.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Onderdelinden.

Mevrouw Onderdelinden: Dank u, voorzitter. Inderdaad ook wat de heer Visser al zei, laten we vooral geen dubbel werk gaan doen, want volgens mij ... Ik heb het idee dat er heel veel dingen die in de Watervisie staan ook prima in de, wat is het, veerkrachtkarten terecht zouden kunnen komen. Ik denk dat het goed is wanneer mensen van de gemeentes bezig gaan met gebiedsontwikkelingen. Dat ze dan niet verdwalen in een doolhof van strategieën en visies die wij hebben opgesteld en uiteindelijk denken, weet je, we doen maar wat en dat we er alsnog niet blij mee zijn. Verder, we hebben het ook al hierover gehad toen de motie het afgelopen najaar werd ingediend dat klimaatadaptatie niet alleen gaat over dat je je voorbereidt op klimaatverandering, maar ook dat je zelf je uiterste best doet om je impact op het klimaat te verminderen. Dat hoeft elkaar vaak ook niet te bijten. Lokale waterbergingen koelen de omgeving ook. Het lijkt me zinvol dat wanneer we gaan investeren in grote klimaatadaptatie dat we dan in elk geval zorgen dat we zelf zo min mogelijk ... Dat we onze eigen impact in elk geval zoveel mogelijk verkleinen. Maar goed, zoals ik al zei, dat is al eerder gezegd, maar ik wilde dat toch nog even benadrukken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Kom ik nog even terug op het puntje kennis van vroeger uit ons eigen gebied ook in dit geval mee te nemen, omdat dat kennis is die gebiedsgebonden is. Verder wilde ik nog een opmerking maken over wat de heer Jansen al zei over de samenwerking met andere waterschappen. Ik denk dat dat heel nuttig is in het gebied waar de waterschappen elkaar raken. Als het ene waterschap echt een probleem heeft, omdat daar de wolkbreuk valt, het andere waterschap opvangcapaciteit over heeft, dat je dan elkaar absoluut moet helpen. Ik denk dat dat ook iets is wat je van tevoren moet bespreken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Vanuit mijn kant zeer veel complimenten voor het oppakken van dit dossier wateroverlast. U weet waarschijnlijk ook wel dat ik mij in het najaar behoorlijk sterk voor heb gemaakt. Ik juich het alleen maar heel erg toe. Ik denk dat het heel erg goed is om inderdaad te kijken echt naar de extreme situaties en misschien nog wel de zeer extreme situaties, om gewoon inderdaad de veerkracht van het huidige systeem inzichtelijk te maken. Ook te kijken waar echt maatregelen nodig zijn. Ik zou daarbij ook inderdaad willen benadrukken dat ook nieuw beleid, zoals we dat hebben bepaald, dat dat daarin ook meegenomen wordt. Ook naar aanleiding van de discussie die we in het najaar hebben gehad zo van, waar kan je dan nieuwe dingen doen en waar moet je echt van afblijven? Dat geldt niet alleen voor de gemeentes, qua ruimtelijke ordening, maar dat geldt ook voor particulieren en ook voor onszelf. Eigenlijk vind ik het wel raar, naar aanleiding van de vragen van mevrouw Onderdelinden, dat droogte en zout eigenlijk niet wordt meegenomen. Ik zou ook niet willen zeggen dat je dat als gelijkwaardige onderwerpen met wateroverlast moet meenemen. Maar het kan niet zo zijn dat je door bepaalde maatregelen te nemen om wateroverlast te voorkomen, dat je daarmee bijvoorbeeld droogte stimuleert. Ik zou echt wel duidelijk ook die link wel willen houden. Kijk ook wat de effecten zijn voor andere klimaatveranderingen en klimaat ...

Klimaatveranderingen inderdaad. Even kijken. Samenwerking met andere waterschappen en met de markt, heb ik al genoemd. Ik denk ook dat het heel goed is om concreet, op een gegeven ogenblik, de volgende fase ook naar maatregelen te gaan die je dan zou moeten doen. Maar complimenten nogmaals.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Teerink.

De heer Teerink: Bedankt, voorzitter. Het eerste wat we mee zouden willen geven, is dat we het ook heel goed vinden dat er drie generaties vooruit gekeken wordt. Ik weet dat het hier niet heel ongebruikelijk is, meestal zijn bestuurders al blij dat ze vier jaar vooruit kunnen kijken. Maar complimenten. Aansluitend op ook waar mijnheer Anker mee begon, meerdere fracties hebben het aangehaald, wij denken echt dat je het ook integraal zou moeten bekijken. Niet alleen over het te veel aan water op een bepaald moment. Maar misschien zijn er wel verschillende strategieën die je naast elkaar moet leggen. Want er zitten ook soms strijdige belangen mee. Ik ben ook heel benieuwd, daar was Water Natuurlijk al ... Maar naar de relatie van dit instrument met de Watervisie. Volgens mij is het heel belangrijk om dat goed helder te hebben, wat is het een, wat is het ander en waar regelen we wat en organiseren we wat? Tot slot, ook met de fractie van de VVD van mening dat de rol van de gemeenten heel belangrijk is. Eigenlijk de suggestie om ook die strategie misschien wel samen met de gemeenten te maken. In plaats van je af te vragen hoe je een gemeente kan verleiden, kun je het ook eens aan ze vragen. Dat zijn onze suggesties.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Ree, heeft u suggesties om mee te geven?

De heer Van der Ree: Ja, in mijn hoofd spookt natuurlijk het hele verhaal van de dreigingen van de wateroverlast. Ik denk dat dit soort zaken op een heel hoog niveau moeten worden aangepakt. Dat als wij dat alleen vanuit Delfland bekijken, dat dat toch te kleinschalig is. Ik zie met angst en vrezen de toekomst tegemoet. Ik hoop dat het meevalt, maar ik denk dat die wateroverlast, we hebben het in Limburg gemerkt, op elk moment kan het elders ook voorkomen. Ik denk dat dat een zeer grootschalige aanpak verdient. Dat is eigenlijk mijn gedachte daarover, onze gedachte daarover. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koop, u heeft heel veel meegekregen voor de volgende bespreking, voor de volgende fase. Heeft u een aantal opmerkingen die u nu al zou willen geven? Nadat mevrouw Van der Burg nog een aanvullende opmerking heeft.

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Ik wilde graag aanvullen op de opmerking die, ik ben de naam kwijt, Arnold maakte, dat je het misschien nog op een wat hoger niveau zal moeten bekijken. Dan denk ik meteen aan de opmerkingen van onze Deltacommissaris, Peter Glas, die heeft het gehad over stop met bouwen, ga naar hoge gebieden. Hij heeft nog een paar opmerkingen gemaakt, maar deze heb ik vorige keer al laten klinken. Ik zou dan toch, als je het hebt over til het nog een niveautje hoger, nog eens kijken naar wat onze Deltacommissaris voor aanbevelingen heeft.

De voorzitter: Mevrouw Koop, zijn er zaken waar u nu op wilt reageren?

Mevrouw Koop: Ja, voorzitter, dank u wel. Om te beginnen dank ook voor uw goede suggesties en uw waardering aan mevrouw Ritsema ook voor het initiatief en voor de presentatie. U heeft veel goede dingen meegegeven. Bijvoorbeeld ook de bepaalde gebiedskenmerken. Ik wil daar even mee beginnen, waar mevrouw Van der Burg het over had, hoe betrek je een samenleving, eigenlijk heeft u daar allemaal al een opmerking over gemaakt ... Maar mevrouw Van der Burg benadrukte met name de veerkracht en de mentale veerkracht van de mensen in Limburg, als ik u goed begrepen heb. Waar ook iedereen heel snel in de benen

kwam om de schouders eronder te zetten. Op een van de sheets, veerkracht in beeld, staat heel dun ook, het was eigenlijk ook nauwelijks te lezen, een handelingsperspectief bij calamiteiten. Dat is eigenlijk ook precies wat u bedoelde. Hoe ga je de samenleving inzetten? Je kan dat niet alleen met je eigen organisatie. Hoe zet je de samenleving in om ook grote rampen en calamiteiten ... De heer Van der Ree noemde ook al zijn ongerustheid daarover. Hoe ga je die grote rampen aanvliegen? Delfland zit ook aan tafel bij de evaluatie. Ik heb even het juiste woord er niet voor. Bij de Unie van Waterschappen. Er is een beleidstafel nu. Til het op een hoger niveau. Volgende week, in dit huis, spreekt Peter Glas ook. Als het goed is bent u ook daarvoor uitgenodigd. Zorg ook dat je niet bouwt op gebieden waar het niet kan. We gaan ervan uit dat dit ook een handreiking geeft. Maar ook in gesprek met gemeenten zal dat zeker bijdragen, althans dat is ook onze hoop en verwachting, een bewustwording over dit thema. Er zal ook veel meer van gemeenten worden verwacht van, jongens en meisjes, zorg ervoor dat je gesteld staat en geef ons daarbij ook de input. Ik zie ook dat u die samenwerking met andere partners ... Die heeft u allen in grote lijnen ook benoemd. Dat doen we zeker. Ook het bedrijfsleven, als die suggesties hebben, daar staan we gewoon voor open. We zeggen ook in het bestuursakkoord, we werken van buiten naar binnen. Suggesties zijn altijd welkom, van wie dan ook. Even kijken hoor. Trek lering uit het verleden. Een goed plan kijkt naar de toekomst vanuit het heden en leert ook vanuit het verleden, heb ik eens een vooraanstaand VVD-lid horen zeggen, nu al op hoge leeftijd. Maar hij wil het niet weten dat hij op hoge leeftijd is. De naamgever van het plan voor de kust. Juist. U allen heeft al een beetje gezegd, met nadruk, je bent afhankelijk van andere partners. Zeer zeker. Kijk vooruit en kijk terug. Ook de heer Teerink heeft daar aandacht voor gevraagd. Dat doen we ook zeker. Hoe is de relatie met de Watervisie? Dit is eigenlijk een strategie, een uitvoering op een deel van de Watervisie. Eens kijken. Hoe ga je om met de kracht uit de samenleving? Dat heb ik in grote lijnen beantwoord. Voorkomt dubbel werk. Heel graag. Dat proberen we op zoveel mogelijk. Ook mevrouw Onderdelinden had het over, kijk ook hoe klimaatadaptatie effect heeft op het klimaat in zijn algemeenheid. Ik ben ervan overtuigd dat het realiseren van groen en wateropvang dat dat ook echt bijdraagt een klimaatadaptatie, maar ook aan verkoeling en andere goede neveneffecten. We hebben daar ook in het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie ... Staan daar prachtige schema's van. Maar we zien het ook zelf al gebeuren in onze omgeving. Ik noem ook maar weer even het Kromvlietpark in Den Haag. Dat is een prachtig voorbeeld van hoe een hele omgeving ook klimaatadaptatiever wordt, maar ook bijdraagt door die adaptatie aan mitigatie. Even kijken. Volgens mij heb ik in grote lijnen nu alle opmerkingen beantwoord. Ze worden ook meegenomen. Ik mag, geloof ik, niet meer zeggen, door de ... Ik zal zeggen, door de heer Paauwe. Ik mag niet meer refereren aan zijn trouwdag. Ik geloof dat ik hier in grote lijnen hoe vragen heb beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dit punt terug op een volgende vergadering. We kunnen hiermee dit agendaonderwerp sluiten.

04.H Hamerstukken

05 Ingekomen stukken

De voorzitter: We hebben vandaag geen ingekomen stukken bij de hamerstukken op de agenda staan.

06 Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan komen we toe aan de rondvraag. Mevrouw Van der Burg, staat uw rondvraag nog of komt dat terug in de volgende vergadering bij de doorspoeling?

Mevrouw Van der Burg-Van Leeuwen: Voorzitter, ik heb twee zaken voor de rondvraag. Ik hoef geen antwoord te hebben op de vragen in de rondvraag, want dat kan je gewoon meenemen. Ik kan me voorstellen dat je je niet overvallen hoeft te voelen. Op de eerste plaats, om dijkinspectie te doen zijn onze Honey Bee Highways gemaaid. Dat heeft ons verbaasd in Ongebouwd, want gras en kruiden en groen op de dijken is als een vochtige mantel, zeker rond deze tijd van het jaar, op die dijk. Het lijkt een beetje op self fulfilling prophecy als je nu dat groene deken er af maait om te gaan kijken hoe die dijk zich gaat houden. Ik garandeer u dat die dijken er broos en ... Dat je allerlei profielen gaat zien in die dijken. Scheuren, dat woord zocht ik. Zo simpel kan het zijn. Het verbaast ons. Ik zou daar graag uitleg over hebben. Het tweede dat ik dan toch wil zeggen dat is, op enig moment, ik denk dat dat in 2016 geweest is, heeft de portefeuillehouder destijds besloten, dat zal in samenspraak met meerderen geweest zijn, om doorspoelen vanuit het Brielse Meer te stoppen, want dat was om de bronvervuiling aan te pakken. Die moet je kunnen traceren. Dat is gebeurd. De bron vervangen is zichtbaar geworden. Het is een heel goed middel. Er is nu ook regime op gezet. Maar voorheen was er gewoon altijd doorspoeling vanuit het Brielse Meer. Ik kan me niet herinneren dat er ooit een besluit genomen is om vanaf dat moment dat doorspoelen gewoon maar helemaal te stoppen. U wel misschien. Ik weet niet. Maar volgens mij is daar geen besluit over genomen. Waarom zouden we, dat ben ik met de heer Van Heijningen eens, gewoon niet weer, nu we de bronnen kennen, doorgaan of weer beginnen met doorspoelen. Ik weet niet in hoeverre de werkzaamheden bij het Brielse Meer gevorderd zijn, zodat dat weer kan. Wat mij ook verbaasd heeft, ik heb vandaag nog gekeken, het is ontzettend droog geworden in de polders en overal. Ik zie dat het waterniveau, bij mij de vaart voor het huis, ook behoorlijk gezakt is. Ik was vandaag nog in een tuin waar een grote vijver was. Dat waterniveau is ook hard gezakt. Er wordt wel gemalen en er komt geen regen en er is geen toevoer van water van doorspoeling vanuit het Brielse Meer, om dat dan maar weer te zeggen. Waar wachten we op? Gaan we u wachten tot het zo droog wordt dat we straks met allerlei problemen zitten en dan pas gaan doorspoelen of wachten we op een bui die misschien nog heel lang uitblijft? Dit zijn mijn vragen. Daar zou ik op enig moment, op korte termijn, wel antwoord op hebben.

De voorzitter: Ik heb drie vragen gehoord. De eerste vraag is, waarom is er gemaaid op de dijken? De tweede vraag is, hoe staat het met de doorspoeling en welke afspraken zijn daarover gemaakt? De derde is, hoe staat het nu met de droogte en wat doen we daaraan? De tweede vraag zou ik in ieder geval willen doorschuiven naar de volgende vergadering. Zou een van de portefeuillehouders op de eerste of de derde vraag nu willen reageren of komen jullie daar schriftelijk op terug of in de volgende vergadering? De derde vraag gaat over de droogte en waarom de waterstanden nu zo laag zijn.

Mevrouw Koop: Ik kan even een deel beantwoorden. Er wordt op dit moment al water ingelaten, 4.000 liter per seconde, vanuit het Brielse Meer. Alleen de overige vragen, daar krijgt u zo snel mogelijk antwoord op. Per seconde heb ik het nu, liter. Ik heb liter doorgekregen. Per seconde.

De voorzitter: Maar een buis van 4000 kuub is misschien heel veel. Maar de portefeuillehouder is komen erop terug.

Mevrouw Koop: U krijgt ...

De voorzitter: Zijn er andere leden van de commissie die een rondvraag willen stellen? Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Ik heb eigenlijk, met uw permissie, twee mededelingen en geen vragen.

De voorzitter: Voor deze keer. Gaat uw gang.

De heer Jansen: Maar wel hele belangrijke mededelingen. Allereerst, bij agendapunt B.01 heb ik aangegeven dat ik dat als hamerstuk zou willen zien, maar ik wil dat toch inderdaad wel als bespreekstuk, want ik overweeg daar een motie. Het gaat over recreatief medegebruik. Ik overweeg een motie over de vaarregistratie. Een tweede dat is dat ik ... Ik wil de heer Teerink feliciteren met zijn eerste commissievergadering.

De voorzitter: Uw opmerking over de agendering is genoteerd. Wij horen graag van u wat die motie precies zou kunnen inhouden, zeker met het oog dat er ook wel iets over staat opgenomen in de stukken die er zijn. Maar we gaan ervan uit dat uw motie daar toegevoegde waarde op heeft. Dat gaan we zien en dat gaan we doorgeven naar de verdere geleiding richting de VV. Zijn er nog andere mededelingen of vragen in deze rondvraag? Dan sluit ik hiermee de vergadering en wens ik u nog een fijne avond.